

แนวทางพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษา
ของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร
ที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

นักศึกษากลุ่มที่ 1

รายงานวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญฯ รุ่นที่ 13

พ.ศ. 2564

ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า

แนวทางพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษา
ของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร
ที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

โดย

นางกัญญาภัค แก่นจันทร์	รหัสประจำตัว 64-13-02
นายกานต์ ราชนา	รหัสประจำตัว 64-13-03
นางสาวกิตติมา คงสำรวย	รหัสประจำตัว 64-13-04
นายเกรียงไกร หอมจันทร์เทศ	รหัสประจำตัว 64-13-05
นางสาวเกศกนก เข้มตรง	รหัสประจำตัว 64-13-06
นายเกียรติศักดิ์ พานิชตระกูล	รหัสประจำตัว 64-13-07
นายจารึก บุตรดาวงษ์	รหัสประจำตัว 64-13-09
นางสาวจิตาภา ทับเกษมปิติโสภา	รหัสประจำตัว 64-13-10
นางจำเรียง ระวังสำโรง	รหัสประจำตัว 64-13-11
นางสาวจุไรลักษณ์ เอี้ยวพันธ์	รหัสประจำตัว 64-13-12
ว่าที่ร้อยโท เจนฤทธิ์ ทองคำผดุง	รหัสประจำตัว 64-13-13
นางสาวฉัตรยาภรณ์ คำผุย	รหัสประจำตัว 64-13-15

สถาบันพระปกเกล้า

รายงานวิชาการกลุ่ม เรื่อง แนวทางพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาของ
คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติ
ให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

อาจารย์ที่ปรึกษา :

.....
(ดร.ถวิลวดี บุรีกุล)

อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญฯ รุ่นที่ 13

.....
(ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย)
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

บทคัดย่อ

ชื่อผู้จัดทำ : นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้า หลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 13 กลุ่มที่ 1

ชื่อหัวข้อเอกสาร : แนวทางพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการธิการสามัญ
ประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.ถวิลวดี บุรีกุล

เอกสารวิชาการ เรื่อง “แนวทางพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการ
สามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” มีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลของคณะกรรมการธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร
ที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในปัจจุบัน วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคของการ
ดำเนินการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผย
ดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางพัฒนาเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการ
สามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้การเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการ
สามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรต่อสาธารณชนยังไม่สัมฤทธิ์ผลและไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งในแง่ของการเข้าถึงประชาชนอย่างทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย
และการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากช่องทางการสืบค้นและการเข้าถึงข้อมูลมีความยุ่งยาก
ซับซ้อน ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงการเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทางต่าง ๆ รูปแบบการนำเสนอ
ข้อมูลไม่น่าสนใจ และยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกกลุ่ม รวมถึงขาดช่องทางให้นักวิชาการ
และประชาชนโดยทั่วไปที่มีความสนใจได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น อีกทั้งเจ้าหน้าที่ประจำ
คณะกรรมการยังขาดการตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและระเบียบ
เกี่ยวกับข้อกักการเปิดเผยรายงานการศึกษาอย่างจริงจัง ขาดทักษะในการเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทาง
หลากหลายเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้โดยง่าย คณะผู้ศึกษาจึงเสนอ
แนวทางพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร
ที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
และผู้บริหารควรมีกลไกในการขับเคลื่อนการเผยแพร่รายงานการศึกษา โดยเป็นการบูรณาการร่วมกัน
ของส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ สำนักกรรมการธิการ

สำนักกฎหมาย สำนักวิชาการ สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักประชาสัมพันธ์ และสถานีวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และจัดเตรียมระบบเพื่อรองรับการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎร สร้างเครือข่ายเพื่อขยายการรับรู้การเผยแพร่ข้อมูลในวงกว้าง ตลอดจนเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การพัฒนารูปแบบรายงานการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เพิ่มช่องทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมการเข้าถึงของประชาชนทุกกลุ่ม และจัดทำรูปแบบการนำเสนอรายงานในลักษณะอินโฟกราฟิก (Infographic) แอนิเมชัน (Animation) หรือฐานข้อมูลเสียง เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ อันจะส่งผลให้ประชาชนเข้าใจการทำงานของคณะกรรมการได้ดียิ่งขึ้นและสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลในรายงานการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิชาการ เรื่อง “แนวทางพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการ
สามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ
รุ่นที่ 13 สถาบันพระปกเกล้า คณะผู้ศึกษาซึ่งเป็นนักศึกษาในหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 13 กลุ่ม 1 ขอขอบพระคุณ ดร. ถวิลวดี บุรีกุล อาจารย์ที่ปรึกษา
ซึ่งได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้ความรู้ และคำแนะนำแก่คณะผู้ศึกษาอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง
ต่อการจัดทำเอกสารวิชาการจนเกิดความสมบูรณ์ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้
และขอขอบคุณกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เสียสละเวลา
เพื่อให้ข้อมูลประกอบการศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นอกจากนี้ คณะผู้ศึกษาขอขอบพระคุณวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลา
มาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง รวมทั้งขอบคุณเจ้าหน้าที่
สถาบันพระปกเกล้าทุกท่านที่อำนวยความสะดวก และดำเนินการประสานงานในเรื่องต่าง ๆ ให้เป็นอย่างดี
ตลอดระยะเวลาการอบรมในครั้งนี้

นักศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 13 กลุ่ม 1
สถาบันพระปกเกล้า
พฤษภาคม 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.4 วิธีดำเนินการศึกษา	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 หลักเกณฑ์ แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการธิการ	6
2.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	6
2.1.2 ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร	7
2.1.3 ระเบียบสภาผู้แทนราษฎรว่าด้วยการรับรองความถูกต้องของบันทึกการประชุมของคณะกรรมการธิการและการเปิดเผยบันทึกการประชุมและรายงานของคณะกรรมการธิการให้ประชาชนทราบ พ.ศ. 2564	7
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภาครัฐ	10
2.2.1 แนวคิดธรรมาภิบาล	10
(ก) หลักความโปร่งใส	12
(ข) หลักการมีส่วนร่วม	13
(ค) หลักสำนึกรับผิดชอบ	14

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2.2 แนวคิดเรื่องการรับรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภาครัฐ	14
(ก) สิทธิในการรับรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	14
(ข) สิทธิในการรับรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540	16
2.2.3 แนวคิดธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ	20
2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการ	20
2.3.1 ทฤษฎีอำนาจสูงสุดเป็นของรัฐธรรมนูญ	20
2.3.2 แนวคิดการตรวจสอบควบคุมฝ่ายบริหารโดยองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ	21
(ก) ควบคุมการทำงานของรัฐบาล	22
(ข) อำนาจในการศึกษาเรื่องใด ๆ ของคณะกรรมการธิการ	23
2.4 แนวทางการเปิดเผยรายงานคณะกรรมการธิการของรัฐสภาต่างประเทศ	24
2.4.1 สหราชอาณาจักร	24
2.4.2 เครือรัฐออสเตรเลีย	25
2.4.3 สาธารณรัฐฝรั่งเศส	26
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	30
3.1 รูปแบบการศึกษา	30
3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
3.2.1 ข้อมูลทุติยภูมิ	31
3.2.2 ข้อมูลปฐมภูมิ	31
3.3 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล	32
3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	34
4.1 ผลสำรวจการเผยแพร่ข้อมูลของคณะกรรมการการสามัญ ประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบัน	34
4.1.1 การเผยแพร่ข้อมูลของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร เชิงประจักษ์	34
4.1.2 ผลสำรวจการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญ ประจำสภาผู้แทนราษฎรด้วยวิธีการสัมภาษณ์	42
(ก) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	42
(ข) ผู้บริหารที่กำกับดูแลสำนักกรรมการ	43
(ค) เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการ	46
(ง) สื่อมวลชน	47
(จ) ภาคประชาสังคม	48
(ฉ) กลุ่มเฉพาะ	50
4.2 สภาพปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการเผยแพร่รายงานการศึกษา ของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	51
4.2.1 การเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูล และรูปแบบการนำเสนอข้อมูล	51
4.2.2 ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและการนำไปใช้ประโยชน์	52
4.2.3 ประเด็นอื่น ๆ	52
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	53
5.1 บทสรุป	54
5.1.1 การดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลของคณะกรรมการการสามัญ ประจำสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในปัจจุบัน	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.1.2 สภาพปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการเผยแพร่รายงานการศึกษา ของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	54
(ก) การเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูล และรูปแบบการนำเสนอข้อมูล	55
(ข) ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและการนำไปใช้ประโยชน์	56
(ค) ประเด็นอื่น ๆ	56
5.2 ข้อเสนอแนะ	56
5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	56
5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ	58
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก	64
ประวัติผู้ศึกษา	91

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง	
1. การเผยแพร่ข้อมูลของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	35
2. ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	39

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองระบอบประชาธิปไตยคือการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกระดับของประชาชน โดยมีกลไกการสร้างโปร่งใสในการใช้อำนาจรัฐ สร้างความไว้วางใจให้กับประชาชน และสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่สำคัญ คือ การเปิดเผยข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ เพื่อให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น และตรวจสอบการดำเนินการของรัฐบาล รวมทั้งใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ที่ผ่านมารัฐได้กำหนดให้ประชาชนมีสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่ยังไม่ครอบคลุมภาคเอกชน และหน่วยงานรัฐบางประเภท ตลอดจนมีข้อกีดขวางการเปิดเผยข้อมูลซึ่งหากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและยังผลให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงสิทธิหน้าที่ของตน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการเปิดเผย “ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ” ที่อยู่ในครอบครองของหน่วยงานของรัฐไว้อย่างชัดเจน โดยปรากฏอยู่ในมาตรา 59 ว่า “รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มีไขข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการ ตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก” นอกจากนี้ ในมาตรา 129 วรรคหก ยังได้กำหนดเรื่องการเปิดเผยข้อมูลของฝ่ายนิติบัญญัติไว้ในหมวด 7 รัฐสภา ส่วนที่ 4 บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง ว่า “ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี ของคณะกรรมการให้ประชาชนทราบ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาแล้วแต่กรณีมีมติมิให้เปิดเผย”

แสดงให้เห็นว่ารัฐให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินการต่อภาคประชาชน โดยเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการ ซึ่งมีการกำหนดเป็นหน้าที่ลงในรัฐธรรมนูญ เป็นครั้งแรกส่งผลให้การดำเนินการของคณะกรรมการในปัจจุบันจะต้องให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลและการเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ โดยการเปิดเผยข้อมูล คณะกรรมการจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 129 วรรคหก ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าว อาจกระทบต่อชื่อเสียงเกียรติยศ เกิดความเสียหายต่อบุคคลที่สาม

หรือละเมิดพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 15 ที่กำหนดลักษณะข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย อันประกอบด้วย

1. การเปิดเผยข่าวสารที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ
2. การเปิดเผยข่าวสารที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกันการปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม จะกระทำมิได้
3. ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะกระทำมิได้ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสาร
4. ข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยแล้วอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะกระทำมิได้
5. ข้อมูลข่าวสารที่เป็นรายงานการแพทย์หรือข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร
6. ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น จะกระทำมิได้
7. ข้อมูลข่าวสารที่มีการกำหนดในพระราชกฤษฎีกาเพิ่มเติม จะกระทำมิได้

จึงกล่าวได้ว่า ในการพิจารณาเปิดเผยข้อมูลของคณะกรรมการการกรณีนโยบายหรือบุคคลภายนอกขอข้อมูลของคณะกรรมการการกรณีนโยบายนั้น นอกจากจะต้องคำนึงถึงรายละเอียดของข้อมูลข้อเท็จจริง ประกอบกับข้อกฎหมาย และนำมาเทียบกับมติของคณะกรรมการชุดที่ผ่านมาว่าเคยอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เปิดเผยข้อมูล จะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามข้อกำหนดตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารดังกล่าวข้างต้นด้วย

ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบันพบว่า คณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรได้มีการดำเนินการตามมาตรา 129 วรรคหก โดยเฉพาะการเปิดเผยรายงานการศึกษาที่คณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการ และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเรียบร้อยแล้ว แต่ปรากฏว่ารายงานการศึกษาดังกล่าวกลับไม่ถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์เท่าที่ควร ซึ่งเป็นผลมาจากการเผยแพร่ข้อมูลยังไม่สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างแพร่หลาย และไม่ครอบคลุมทั่วถึงประชาชนทุกกลุ่ม ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลมีความยุ่งยากซับซ้อน รวมไปถึงรูปแบบของการถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่มีลักษณะเป็นงานวิชาการซึ่งยากต่อการทำความเข้าใจของประชาชนทั่วไป ดังนั้น เพื่อให้ผลการดำเนินการของคณะกรรมการการกรณีนโยบายถูกนำไปใช้

ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การเผยแพร่ให้ประชาชนสามารถเข้าถึง รับทราบ และนำไปใช้ในวงกว้าง จึงเป็นสิ่งที่คณะกรรมการต้องเร่งดำเนินการ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงนำมาซึ่งการศึกษาแนวทางพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทางที่หลากหลาย และเอื้อต่อการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนได้สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการนำข้อมูลที่ได้รับการศึกษาไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลที่คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรมีมติให้เปิดเผยข้อมูลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหกในปัจจุบัน

1.2.2 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

กำหนดขอบเขตของการศึกษาเฉพาะวิธีการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 วรรคหก

ขอบเขตด้านเวลา

เอกสารวิชาการฉบับนี้ ได้กำหนดระยะเวลาศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2564 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2565

1.4 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษา ค้นคว้า และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่ง ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) จากกรรมการ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ สื่อมวลชนประจำรัฐสภา และภาคประชาสังคม ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการดำเนินการ เผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประมวลผลเพื่อสรุปให้เห็นประเด็นข้อเท็จจริง ข้อค้นพบ รวมทั้ง ปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจริงในการดำเนินการเผยแพร่รายงานการศึกษาของ คณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมา และนำไปสู่การเสนอแนะแนวทาง พัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต่อไป

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสามารถนำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะจากรายงานฉบับนี้ไปใช้พัฒนาแนวทางการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของการเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทางที่หลากหลายและเอื้อต่อการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนได้สะดวกรวดเร็วมยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการนำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

- 1.6.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมายถึง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
- 1.6.2 คณะกรรมการ หมายถึง คณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร
- 1.6.3 บันทึกการประชุม หมายถึง บันทึกการประชุมของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาและคณะกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎร และให้หมายความรวมถึงบันทึกการประชุมของคณะอนุกรรมการ ซึ่งตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญด้วย
- 1.6.4 รายงานการดำเนินการ หมายถึง สรุปรายงานการดำเนินการประจำปีของคณะกรรมการสามัญและคณะกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎร

1.6.5 รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หมายถึง รายงานการดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริงของคณะกรรมการธิการ โดยจะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดกระทำการแทนมิได้เลย ตามที่มาตรา 129 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม ของรัฐธรรมนูญกำหนด และในวรรคสี่ของมาตราดังกล่าวยังกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในเรื่องที่พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงนั้นได้ แต่อำนาจดังกล่าวมิใช่อำนาจสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คณะกรรมการจึงไม่มีอำนาจเรียกวัดอุ๋นที่ไม่ใช่เอกสาร เนื่องจากการสอบหาข้อเท็จจริงของคณะกรรมการไม่ใช่การสอบสวนคดีอาญาจึงไม่มีความจำเป็นต้องเรียกวัดอุ๋นมาเป็นวัตถุพยาน นอกจากนี้ มาตรา 129 วรรคเจ็ดยังได้กำหนดให้เอกสิทธิ์ ตามมาตรา 124 คู่คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำความผิดที่ตามมาตรา 124 นี้ และเพิ่มความคุ้มครองถึงผู้ปฏิบัติตามคำเรียกแก่บุคคลที่ให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการด้วย ดังนั้น การสอบหาข้อเท็จจริงจึงเป็นอำนาจของคณะกรรมการโดยเฉพาะที่จะดำเนินการแสวงหา และรวบรวมข้อมูลพยานหลักฐาน ให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง และรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับเรื่องที่จะกระทำการสอบหาข้อเท็จจริงอยู่นั้น เพื่อพิสูจน์ทราบความจริงอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาดำเนินการตามกรอบหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการซึ่งเมื่อคณะกรรมการดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริงเรื่องใดแล้วเสร็จ จะต้องจัดทำรายงานการสอบหาข้อเท็จจริงและรายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนดต่อไป

1.6.6 รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร หมายถึง รายงานการพิจารณาของคณะกรรมการของสภาที่ได้กระทำกิจการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่หรือตามที่สภามอบหมายเสร็จแล้ว

1.6.7 การเผยแพร่รายงานการศึกษา หมายถึง การเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 วรรคหก

บทที่ 2

หลักเกณฑ์ แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง แนวทางการดำเนินการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ
สามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
มีหลักเกณฑ์ แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ

2.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย¹

มาตรา 129 วรรคหก ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของ
คณะกรรมการไว้ว่า “ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ
รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี ของคณะกรรมการให้ประชาชน
ทราบ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี มีมติมิให้เปิดเผย”

มาตรา 59 รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงาน
ของรัฐที่มีไขข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมาย
บัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก

มาตรา 63 รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิด
จากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการ และกลไก
ที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไก
ในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส
โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

---

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก 6.
สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF>

2.1.2 ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร²

สภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบันได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรไว้ในข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 107 สรุปได้ว่า รายงานการศึกษาของคณะกรรมการให้เปิดเผยให้ประชาชนรับทราบตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ประธานสภากำหนด และในกรณีที่จะไม่เปิดเผยรายงานดังกล่าว ให้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเสนอความเห็นต่อสภาเพื่อให้มีมติให้เปิดเผย ทั้งนี้ หากสภามีมติให้เปิดเผย ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจัดเก็บรายงานนั้นไว้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่เลขาธิการกำหนด แต่หากสภามีได้มีมติไปตามความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าว ให้ดำเนินการเปิดเผยให้ประชาชนรับทราบตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ประธานสภากำหนดต่อไป

2.1.3 ระเบียบสภาผู้แทนราษฎรว่าด้วยการรับรองความถูกต้องของบันทึกการประชุมของคณะกรรมการและการเปิดเผยบันทึกการประชุมและรายงานของคณะกรรมการให้ประชาชนทราบ พ.ศ. 2564³

ระเบียบสภาผู้แทนราษฎรว่าด้วยการเปิดเผยบันทึกการประชุมและรายงานของคณะกรรมการให้ประชาชนทราบ พ.ศ. 2564 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 107 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ สรุปได้ว่า

- (1) รายงานการศึกษาของคณะกรรมการตามหน้าที่และอำนาจหรือตามที่สภาผู้แทนราษฎรมอบหมายที่พิจารณาเสร็จแล้ว ให้เปิดเผยให้ประชาชนทราบ (ข้อ 7 วรรคหนึ่ง)
- (2) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือช่องทางอื่นที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจัดทำขึ้นเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก (ข้อ 9)
- (3) กรณีที่ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติว่าไม่ควรเปิดเผยรายงานไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการระบุมติพร้อมด้วยเหตุผลที่เห็นว่าไม่ควรเปิดเผยไว้ในบันทึกการประชุมครั้งนั้นด้วย (ข้อ 7 วรรคสอง)

² ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนพิเศษ 216 ง. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565, จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/E/216/T_0023.PDF

³ ระเบียบสภาผู้แทนราษฎรว่าด้วยการรับรองความถูกต้องของบันทึกการประชุมของคณะกรรมการและการเปิดเผยบันทึกการประชุมและรายงานของคณะกรรมการให้ประชาชนทราบ พ.ศ. 2564. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138 ตอนพิเศษ 215 ง. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565, จาก http://www.rachakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/215/T_0004.PDF

(4) รายงานที่คณะกรรมการมีมติว่าไม่ควรเปิดเผย ให้คณะกรรมการเสนอความเห็นต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาและลงมติ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมติเป็นประการใดแล้ว ให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการบันทึกมติของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยระบุครั้งที่ประชุม และวันเดือน ปี ที่สภาผู้แทนราษฎรมติรวมไว้ในส่วนท้ายของรายงานนั้น (ข้อ 8 วรรคหนึ่ง)

(5) ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรมติมิให้เปิดเผย การจัดเก็บรายงานดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกำหนด (ข้อ 8 วรรคสอง)

จากการศึกษาหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น พบว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในอดีตที่ผ่านมา ไม่เคยมีการบัญญัติเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาไว้เป็นการเฉพาะ โดยเริ่มมีขึ้นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ความตามมาตรา 129 ที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาในการเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณีของคณะกรรมการสามัญ คณะกรรมการวิสามัญ และคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ให้ประชาชนทราบ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาแล้วแต่กรณี มีมติมิให้เปิดเผย โดยมีแนวทางการพิจารณาได้ดังต่อไปนี้⁴

(ก) กรณีคณะกรรมการมิได้มีมติมิให้เปิดเผยให้ประชาชนทราบ

การดำเนินการก่อนการเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี คณะกรรมการต้องมีมติรับรองความถูกต้องในเนื้อหาของเอกสารดังกล่าว จากนั้นจึงจะดำเนินการเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี ให้ประชาชนทราบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด (รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษาจะเปิดเผยได้ต่อเมื่อผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรแล้วด้วย) ทั้งนี้ บันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี ที่จะเปิดเผยให้ประชาชนทราบต้องเป็นบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา ฉบับสมบูรณ์ ที่ผ่านการพิจารณา แก้ไข และรับรองความถูกต้องโดยมติที่ประชุมคณะกรรมการแล้วเท่านั้น

⁴ คณะผู้จัดทำคู่มือประกอบการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 129 วรรคหก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2562). คู่มือประกอบการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 129 วรรคหกของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. หน้า 3-4.

(ข) กรณีคณะกรรมการมีมติให้เปิดเผยบางส่วนให้ประชาชนทราบ

หากคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณีของคณะกรรมการสามารถเปิดเผยให้ประชาชนทราบได้แต่เพียงบางส่วน โดยอาจมีข้อความตอนใด เนื้อหาส่วนใด และหรือปรากฏชื่อบุคคลหรือองค์กรหรือหน่วยงานใดที่ไม่สมควรเปิดเผยรวมอยู่ด้วย คณะกรรมการอาจมีมติให้เปิดเผยเฉพาะชื่อ ข้อความ และหรือเนื้อหาส่วนนั้นก็ได้ และในกรณีเช่นว่านี้ก่อนการเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา ที่มีลักษณะดังกล่าว คณะกรรมการต้องดำเนินการขอให้สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้เปิดเผยโดยปิดทับเฉพาะชื่อ ข้อความ และหรือเนื้อหาส่วนที่ไม่สมควรเปิดเผยนั้นเสีย หากสภาผู้แทนราษฎรมีมติอย่างไรให้ปฏิบัติตามมตินั้น

(ค) กรณีคณะกรรมการมีมติให้เปิดเผยให้ประชาชนทราบ

กรณีคณะกรรมการเห็นสมควรมีให้เปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี คณะกรรมการต้องมีมติรับรองความถูกต้องในเนื้อหาของเอกสารดังกล่าว (มติครั้งที่ 1) และต้องมีมติให้เปิดเผยเอกสารดังกล่าวให้ประชาชนทราบ (มติครั้งที่ 2) โดยต้องมีการบันทึกผลการลงมติ พร้อมเหตุผลที่มีให้เปิดเผยของคณะกรรมการไว้เป็นหลักฐานในบันทึกการประชุมครั้งนั้น เมื่อคณะกรรมการมีมติให้เปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี คณะกรรมการต้องดำเนินการขอให้สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด หากสภาผู้แทนราษฎรมีมติอย่างไรให้ปฏิบัติตามมตินั้น

กล่าวโดยสรุปคือ ในการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องผ่านการรับรองจากมติที่ประชุม คณะกรรมการก่อน และในกรณีที่คณะกรรมการมีมติให้เปิดเผยหรือให้เปิดเผยบางส่วน ต้องผ่านการเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรแล้วเท่านั้น นอกจากนี้ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอื่นของคณะกรรมการนอกจากที่กำหนดไว้ ในมาตรา 129 วรรคหก ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 59 ซึ่งกำหนดให้รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มีไขข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ หรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก ทั้งนี้ ต้องพิจารณาประกอบพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 รวมถึงระเบียบสภาผู้แทนราษฎรและคำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่เกี่ยวข้องด้วย

ในการดำเนินการที่ผ่านมา คณะกรรมการได้ทำการเผยแพร่ข้อมูลที่มีการเปิดเผยตามมาตรา 129 วรรคหก และมาตรา 59 โดยการจัดทำเป็นรูปเล่มเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อส่งต่อไปยังกระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางช่องทางเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎรเป็นหลัก ในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาสภาพการดำเนินการดังกล่าว รายละเอียดดังที่จะกล่าวในส่วนต่อไป

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภาครัฐ

2.2.1 แนวคิดธรรมาภิบาล

แนวคิดธรรมาภิบาลมีการพูดถึงเป็นครั้งแรกในแวดวงของหน่วยงานระหว่างประเทศที่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาประเทศนับแต่ปลายคริสต์ศักราชที่ 1980 ภายหลังจากที่ได้มีการอภิปรายเกี่ยวกับผลของนโยบายการปรับโครงสร้างของธนาคารโลก ในช่วงนั้นได้มีการใช้คำว่า Good Governance อย่างกว้าง ๆ ในการกล่าวถึงธรรมชาติและรูปแบบของระบบการเมืองที่ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติ (Accountability) และความโปร่งใส (Transparency) ในการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังมักถูกนำไปเชื่อมโยงกับเงื่อนไขทางการเมือง เช่น ความเป็นประชาธิปไตย การส่งเสริมระบบที่มีพรรคการเมืองหลายพรรค และการเลือกตั้งเสรี⁵

จากนั้นได้มีการนำแนวคิดนี้ไปใช้อย่างกว้างขวางในหมู่ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรระหว่างประเทศที่มีส่วนร่วมในโครงการให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาต่าง ๆ โดยมูลเหตุจูงใจให้บุคคลเหล่านี้หันมามองการบริหารจัดการที่ดี คือ ความล้มเหลวของประเทศที่ได้รับความช่วยเหลือในการพัฒนาประเทศตามแนวทางของประเทศซีกโลกตะวันตก โดยเฉพาะกลุ่มประเทศในแถบลาตินอเมริกา และแอฟริกาผู้รับผิดชอบ ซึ่งมองว่าสาเหตุของความล้มเหลวมาจากการที่รัฐไร้ความสามารถที่จะดำเนินการตามที่ได้รับคำแนะนำ ทั้งนี้ มุมมองดังกล่าวถือว่ารัฐบาลเป็นศูนย์กลางของการตัดสินใจที่สำคัญในสังคมทุกระดับ จึงมีการเรียกร้องให้มีการปรับปรุงการบริหาร ซึ่งรวมถึงการปรับปรุงโครงสร้างและระเบียบกฎหมายที่ค่อนข้างซับซ้อนของรัฐ เพื่อเอื้ออำนวยต่อการนำนโยบายในการพัฒนาประเทศไปปฏิบัติ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในระบบราชการอย่างจริงจัง นับตั้งแต่พ.ศ. 2538 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยได้รับแรงผลักดันอย่างมาก

⁵ สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). รายงานผลการจัดทำมาตรฐานความโปร่งใส. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี, หน้า 9.

จากกระแสโลกาภิวัตน์ ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงสถานะการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศในภูมิภาค ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องพัฒนาปฏิรูปโครงสร้างและวิธีการปฏิบัติของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ดังนั้น จึงมีการศึกษาและนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาผสมผสานกับรูปแบบการปกครองที่ใช้อยู่ และมีการผลักดันให้เป็นหลักในการสร้างการปกครองที่ดีของประเทศ โดยประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ปัจจุบันหลักการดังกล่าวปรากฏอยู่ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 โดยในมาตรา 6 กำหนดให้ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

- (1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- (2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- (3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- (4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- (5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- (6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- (7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

ดังนั้น จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล หรือที่เรียกกันอีกชื่อหนึ่งว่า หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี นั้น เป็นกลไกสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน สามารถแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ที่จะปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกับบนหลักการของการมีส่วนร่วม มีความโปร่งใสที่สามารถตรวจสอบได้ มีความรับผิดชอบต่อผลที่กระทำ และมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีในการปฏิบัติงาน ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คือ ตอบสนองความต้องการของคนในสังคม มีระบบบริหารราชการที่ดี มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต⁶

ในการศึกษาครั้งนี้ จะขอนำเสนอเฉพาะหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเปิดเผยและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภาครัฐ ดังนี้

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 9-13.

(ก) หลักความโปร่งใส

ธนาคารโลกให้ความหมายของความโปร่งใส หมายถึง การกำหนดกระบวนการหรือการปฏิบัติการจากหน่วยงานภาครัฐต้องเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทั่วไปรับทราบ ไม่ว่าจะกระบวนการหรือการปฏิบัติการนั้นจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือไม่ ข้อมูลของหน่วยงานรัฐ (รวมถึงเอกชนหรือภาคธุรกิจที่เข้ามาทำธุรกรรมกับภาครัฐ) ที่ถูกเปิดเผยออกมาจะต้องมีความน่าเชื่อถือและทันการณ์ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวสามารถทำให้ประชาชนภายนอกหน่วยงานภาครัฐสามารถรับรู้สถานะและความเป็นไปของหน่วยงาน อีกทั้งในทางอ้อมเพื่อเป็นการควบคุมหน่วยงานให้ทำตามผลประโยชน์ส่วนรวมมากที่สุด⁷

คุณลักษณะ 10 ประการของความโปร่งใส⁸ ประกอบด้วย

- (1) มีการกำหนดให้ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ภายใต้การครอบครองของรัฐเป็นสมบัติสาธารณะที่ควรจะต้องเปิดเผย
- (2) มีการกำหนดให้ประชาชนทั้งที่เป็นและไม่เป็นพลเมืองของรัฐสามารถแสดงความเห็นและแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างเสรี
- (3) หน่วยงานของรัฐมีพันธะผูกพันในการเปิดเผยข้อมูลทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการ
- (4) หน่วยงานของรัฐจะต้องเปิดเผยข้อมูลไปยังประชาชนโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายให้มากที่สุด
- (5) รัฐต้องใช้เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์มาช่วยในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนให้มากขึ้น
- (6) มีการกำหนดอย่างชัดเจนว่าข้อมูลข่าวสารชนิดใดเปิดเผยไม่ได้
- (7) ข้อมูลข่าวสารสาธารณะที่หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่น ๆ เปิดเผยจะต้องมีคุณภาพ
- (8) มีการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐเป็นหน่วยงานกลางที่ดูแลเรื่องการส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสให้เกิดในประเทศ
- (9) แนวคิดเรื่องความโปร่งใสควรได้รับการรับรองในกฎหมายสูงสุดของประเทศ
- (10) ควรให้มีกฎหมายที่ว่าด้วยวิธีการสร้างความโปร่งใสให้เกิดขึ้นในประเทศอย่างชัดเจน

⁷ ถวิลวดี บุรีกุล. (2561). ธรรมนูญ: ความหมาย ประโยชน์ และทิศทาง. ใน ถวิลวดี บุรีกุล, **หลักธรรมนูญ: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย**. (หน้า 182). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 263-264.

(ข) หลักการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public participation) เป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการริเริ่ม การให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา การร่วมวางแผน ปฏิบัติติดตามตรวจสอบ การรับผล และการควบคุมโดยตรงจากประชาชน⁹

องค์ประกอบพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย การมีเสรีภาพและอิสรภาพ การมีความเสมอภาค การมีความสามารถ และการมีจิตสาธารณะ¹⁰

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจจะไม่สามารถกระทำได้ในทุก ๆ ประเด็น ดังนั้น จึงมีแนวทางทั่ว ๆ ไปบางประการเกี่ยวกับประเด็นที่ควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่

- (1) การตัดสินใจและผลกระทบที่สำคัญ
- (2) การตัดสินใจจะมีผลกระทบต่อบางคนมากกว่าคนอื่น
- (3) การตัดสินใจจะมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของบางคนหรือกลุ่มคนที่มีอยู่
- (4) การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความขัดแย้งอยู่ก่อนแล้ว
- (5) ความจำเป็นเพื่อให้มีการสนับสนุนต่อผลการตัดสินใจ
- (6) กฎหมายกำหนด

การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีอยู่ในเกือบทุกกิจกรรมของสังคมขึ้นอยู่กับความสนใจและประเด็นในการพิจารณา แต่มีเงื่อนไขพื้นฐานในการมีส่วนร่วมว่าประชาชนต้องมีอิสรภาพ ความเสมอภาค ความสามารถ และมีจิตสาธารณะในการเข้าร่วมกิจกรรมกล่าว นอกจากนี้การมีส่วนร่วมต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย ต้องมีหมายและต้องมีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด¹¹

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมทำให้เกิดความเป็นธรรม การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องสิทธิมนุษยชน ทำให้สิทธิในข้อมูลข่าวสารเป็นจริง การมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมกับการวางแผน¹²

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 112.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 142.

¹¹ ถวิลวดี บุรีกุล. (2561). หลักการมีส่วนร่วม. ใน ถวิลวดี บุรีกุล, **หลักธรรมาภิบาล: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย** (หน้า 143-144). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 113-123.

(ค) หลักสำนักรับผิดชอบ

สำนักรับผิดชอบ หรือ accountability หมายถึง การให้คำมั่นสัญญาว่าจะมีการบริหารจัดการสาธารณะที่ยุติธรรมและเป็นธรรมในเชิงของอำนาจ ความสัมพันธ์ของสำนักรับผิดชอบ (accountability relationship) หมายถึง การที่ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่กระทำการโดยใช้อำนาจจะต้องมีภาระรับผิดชอบในการชี้แจงถึงเหตุผลของการกระทำ (ในการใช้อำนาจหน้าที่) ต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานในองค์กร หน่วยงานตรวจสอบภายนอก หรือต่อภาคประชาชนที่อยู่ภายนอก¹³

องค์ประกอบของวัฒนธรรมสำนักรับผิดชอบ ประกอบด้วย¹⁴

- (1) การมีวัตถุประสงค์ชัดเจนที่ต้องการบรรลุเป้าหมายอะไร
- (2) การที่บุคลากรในองค์กรมีความรู้สึกร่วมกันว่าพวกตนเป็นเจ้าของและสำนึกว่าทุกคนในองค์กรต่างร่วมเป็นเจ้าของร่วมกัน
- (3) มีวิธีการทำงานหรือกลไกในองค์กร เพื่อช่วยให้การทำงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้
- (4) จัดการกับคนอู้งาน เกีย่งงาน ไม่ยอมปรับปรุงตัวเอง
- (5) การวางแผนสำรองไว้
- (6) นำวิธีการวัด/ประเมินผลลัพธ์แบบใหม่ ยกย่องผู้ที่ทำงานได้ตามเป้า

2.2.2 แนวคิดเรื่องการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภาครัฐ

(ก) สิทธิในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแต่ละฉบับได้บัญญัติเพื่อบรรลุหลักการสิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานของรัฐ ดังนี้

- (1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540¹⁵

มาตรา 58 บัญญัติรับรองหลักการสิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้น

¹³ พงษ์ สิริโรต. (2561). หลักสำนักรับผิดชอบ. ใน ถวิลวดี บุรีกุล, **หลักธรรมาภิบาล: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย** (หน้า 35). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 37. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

¹⁵ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2540/A/055/1.PDF>

จะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

(2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550¹⁶

บัญญัติรับรองหลักการสิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยบัญญัติไว้ในส่วนที่ 10 สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียนเป็นการเฉพาะ ดังต่อไปนี้

มาตรา 56 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 57 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

การวางแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การวางผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และการออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ให้รัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ

มาตรา 58 บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน

มาตรา 59 บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และได้รับแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาอันรวดเร็ว

มาตรา 60 บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานนั้น

¹⁶ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2550/A/047/1.PDF>

มาตรา 61 สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครองในการได้รับข้อมูลที่เป็นความจริง และมีสิทธิร้องเรียนเพื่อให้ได้รับการแก้ไขเยียวยาความเสียหาย รวมทั้งมีสิทธิรวมตัวกันเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค

ให้มีองค์การเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำหน้าที่ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐในการตราและการบังคับใช้กฎหมายและกฎ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้ ให้รัฐสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการขององค์กรอิสระดังกล่าวด้วย

มาตรา 62 บุคคลย่อมมีสิทธิติดตามและร้องขอให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

บุคคลซึ่งให้ข้อมูลโดยสุจริตแก่องค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐหรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครอง

(3) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 59 กำหนดให้รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มีไขข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก นอกจากนี้ มาตรา 129 วรรคหก ยังกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุมรายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณีของคณะกรรมการการให้ประชาชนทราบ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี มีมติมิให้เปิดเผย

(ข) สิทธิในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540¹⁷

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มีจำนวนทั้งสิ้น 43 มาตรา แบ่งออกเป็น 7 หมวด ประกอบด้วย หมวด 1 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หมวด 2 ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย หมวด 3 ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล หมวด 4 เอกสารประวัติศาสตร์ หมวด 5 คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ หมวด 6 คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หมวด 7 บทกำหนดโทษ และบทเฉพาะกาล โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้ กล่าวคือ ในระบอบประชาธิปไตย

¹⁷ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 114 ตอนที่ 46 ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2540/A/046/1.PDF>

การให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ่มชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้มั่นคง และจะยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งด้วย ประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน

ในการศึกษานี้ จะนำเสนอเฉพาะหมวดที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการวิเคราะห์ ประเด็นปัญหา ได้แก่ คำนิยามศัพท์คำว่า หน่วยงานของรัฐ หมวด 1 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หมวด 2 ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย ดังนี้

1) คำนิยามศัพท์

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (มาตรา 7)

2.1) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐในราชกิจจานุเบกษา

หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อย ดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

- (1) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน
- (2) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน
- (3) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ

(4) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบแบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(5) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติ

ตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งแล้วให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เผยแพร่เพื่อขายหรือจำหน่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร

2.2) หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ (มาตรา 9)

ภายใต้บังคับมาตรา 14 และมาตรา 15 หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(1) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

(2) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 7 (4)

(3) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ

(4) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของเอกชน

(5) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา 7 วรรคสอง

(6) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(7) มติ คณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริงหรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

(8) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 อยู่ด้วย ให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนนั้น

บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีค่าธรรมเนียมของข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีที่สมควรหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ จะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้ ในการนี้ให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

คนต่างด้าวจะมีสิทธิตามมาตรา ๓๖ เพียงใดให้เป็นไปตามที่กำหนดโดย
กฎกระทรวง

3) ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย

3.1) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบัน
พระมหากษัตริย์

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบัน
พระมหากษัตริย์จะเปิดเผยมิได้

3.2) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของ
รัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้
หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่
ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(1) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของ
ประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(2) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ
หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการป้องกัน การป้องกัน การปราบปราม
การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(3) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการ
เรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้
ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(4) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของ
บุคคลหนึ่งบุคคลใด

(5) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผย
จะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(6) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย
หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(7) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใด
ก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด
และให้ถือว่ากรณีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจ โดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่

ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

2.2.3 แนวคิดธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (DATA Governance for Government Concept)

ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance for Government) เป็นการกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้เสียในการบริหารจัดการข้อมูลภาครัฐทุกขั้นตอน เพื่อให้การได้มาและการนำข้อมูลของหน่วยงานของรัฐไปใช้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน รักษาความเป็นส่วนบุคคล และสามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยน และบูรณาการระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมั่นคงปลอดภัย โดยใช้ข้อมูลเป็นหลักในการบริหารงานภาครัฐและการบริการสาธารณะ¹⁸

ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐถือเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารจัดการข้อมูล (Data Management) กล่าวคือ เป็นกลไกในการกำหนดทิศทาง ควบคุม และทวนสอบการบริหารจัดการข้อมูล เพื่อให้หน่วยงานได้ดำเนินการบริหารจัดการข้อมูลตามนโยบาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับที่ได้กำหนดไว้ ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐที่ดีก่อให้เกิดการบริหารจัดการข้อมูลที่ดี ส่งผลให้ข้อมูลมีความมั่นคงปลอดภัย มีคุณภาพ มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม และมีความคุ้มค่าต่อการดำเนินงาน¹⁹

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ

2.3.1 ทฤษฎีอำนาจสูงสุดเป็นของรัฐสภา (The supremacy of parliament)

หลักการของควมมีอำนาจสูงสุดของรัฐสภานี้ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดของจอห์น ล็อค นักปรัชญาชาวอังกฤษซึ่งได้เขียนแนวความคิดของตนในหนังสือ An Essay Concerning The True Original and End of Civil Government สรุปได้ว่า รัฐสภาที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชนมีอำนาจในการออกกฎหมาย ซึ่งประชาชนทุกคนต้องเชื่อฟังควมมีอำนาจสูงสุดของรัฐสภานี้เพราะถือว่ารัฐสภาเป็นตัวแทนเจตจำนงของประชาชนโดยตรง นอกจากนี้ ไดซี (Dicey) นักปรัชญาชาวอังกฤษได้อธิบายว่า เมื่อรัฐสภาเป็นผู้แทนปวงชนแล้ว ย่อมมีอำนาจสูงสุดในการตรากฎหมาย และเมื่อตรากฎหมายใดแล้วผู้ใดจะกล่าวหาว่ากฎหมายนั้นเป็นโมฆะไม่ได้ ส่งผลให้อำนาจนิติบัญญัติในการตรากฎหมายของรัฐสภาถือเป็นสิ่งสูงสุด²⁰

¹⁸ สำนักพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2562). **ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ**. กรุงเทพฯ: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, หน้า 11.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 8.

²⁰ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2537). **ระบบควบคุมฝ่ายปกครองในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, หน้า 18.

แนวคิดนี้มีวิวัฒนาการมาจากการเมืองการปกครองของประเทศอังกฤษ ในอดีตกษัตริย์อังกฤษมีพระราชอำนาจสูงสุดทางการเมือง มีอำนาจเด็ดขาดในการปกครองประเทศ กล่าวคือพระมหากษัตริย์เป็นทั้งเจ้าของที่ดินและเป็นผู้ออกกฎหมายทุกฉบับ ต่อมามีการจำกัดอำนาจของกษัตริย์ลง จากนั้นพระเจ้าจอห์นลงนามยินยอมผูกจำกัดอำนาจของตนในกฎบัตรแมกนาคาตา ค.ศ. 1215 (Magna Carta) โดยการสละสิทธิ์บางอย่างและยอมรับกระบวนการทางกฎหมายและความประสงค์ของกษัตริย์ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย อันเป็นการยุติความขัดแย้งระหว่างอำนาจของกษัตริย์กับรัฐสภา หลังจากนั้นเป็นต้นมาการใช้อำนาจของกษัตริย์ในเรื่องต่างๆ จะกระทำโดยปราศจากความยินยอมของรัฐสภาไม่ได้ อาทิ การออกกฎหมายต้องได้รับความยินยอมของรัฐสภา รวมทั้งต้องมีการรับรองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเสมอ แม้กระทั่งหากมีการตรากฎหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงกฎหมายเกี่ยวกับ การสืบราชสันตติวงศ์ของอังกฤษต้องกระทำโดยรัฐสภาเท่านั้น จากเหตุการณ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าอำนาจของรัฐมีบทบาทที่เหนือกว่า หรือเข้ามาแทนที่อำนาจของกษัตริย์และส่งผลให้เกิดแนวคิดว่ารัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด หรือที่เรียกว่า The Supremacy of the Parliament

2.3.2 แนวคิดการตรวจสอบควบคุมฝ่ายบริหารโดยองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ

รัฐสภาเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญในระบบประชาธิปไตย บทบาทความสำคัญของรัฐสภาย่อมแตกต่างกันออกไปตามระบอบการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภามีหลักว่ารัฐสภาเป็นสถาบันที่เป็นตัวแทนของประชาชน คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเป็นที่มาของรัฐบาล รัฐสภาจึงมีบทบาทสำคัญในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ตั้งแต่การเข้าบริหารประเทศ คือ การแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา โดยมีวิธีการควบคุมที่แตกต่างกันไป อาทิ การอภิปรายไม่ไว้วางใจโดยการลงมติที่มีผลทำให้รัฐบาลพ้นจากตำแหน่งหรือการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร แต่ทั้งนี้รัฐบาลย่อมสามารถตอบโต้ได้โดยการยุบสภาผู้แทนราษฎร หากเห็นว่ารัฐสภาใช้อำนาจตามอำเภอใจได้ เหล่านี้เป็นการแสดงถึงความเกี่ยวพันและการยึดโยงซึ่งกันและกันระหว่างรัฐสภากับรัฐบาลโดยแท้สำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในระบบประธานาธิบดีก็รัฐสภาและรัฐบาลมีที่มาจากประชาชนเช่นเดียวกัน อันมีฐานะที่เสมอกัน เมื่อรัฐบาลไม่ได้มาจากรัฐสภา การตรวจสอบการควบคุมการทำงานระหว่าง 2 สถาบัน จึงเป็นการกระทำตามระบอบการตรวจสอบที่เด็ดขาดและสภาไม่มีอำนาจในการตั้งกระทู้ถาม คือ เปิดอภิปรายทั่วไปเป็นต้น แต่มีคนโกลการใช้อำนาจควบคุมตรวจสอบโดยใช้ระบบคณะกรรมการในการเรียกเจ้าหน้าที่ของรัฐมาสืบสวนสอบสวนได้ ขณะเดียวกันหากประธานาธิบดีทำหน้าที่ผิดพลาดมีผลเสียร้ายแรงกับประเทศสมาชิก รัฐสภาสามารถดำเนินการถอดถอน

ประธานาธิบดีได้กลไกการตรวจสอบของฝ่ายบริหารในระบบประธานาธิบดีจึงแตกต่างไปจากระบบรัฐสภา²¹

ในปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ โดยการจะใช้หน้าที่และอำนาจใดนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภาเท่านั้น ฉะนั้นการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการซึ่งเป็นองค์กรภายในของสภาที่ทำหน้าที่ที่เป็นกลไกภายในของสภาเพื่อช่วยแบ่งเบาภารกิจของรัฐสภาในการตรวจสอบฝ่ายบริหารจึงมี ดังนี้

(ก) การควบคุมการทำงานของรัฐบาล

หน้าที่และอำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินเป็นหน้าที่และอำนาจของรัฐสภา โดยรัฐสภาจะตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารประกอบด้วยคณะรัฐมนตรีกระทรวง กรมต่าง ๆ ซึ่งองค์กรที่มีบทบาทมากในเรื่องนี้ ได้แก่ คณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบและสอดส่องการปฏิบัติงานของรัฐบาล อาจกล่าวได้ว่าคณะกรรมการมีบทบาทในด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภา และยังมีบทบาทในด้านการศึกษาสืบหาข้อเท็จจริงเรื่องใด ๆ ที่อยู่ในความสนใจของสาธารณะ และอยู่ในอำนาจของรัฐสภา²²

การควบคุมการทำงานของรัฐบาลจึงเป็นการใช้มาตรการทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนดให้มีการตรวจสอบควบคุมและสอดส่องดูแล สำหรับผู้มีอำนาจควบคุมตรวจสอบผู้ถูกควบคุมตรวจสอบ ตลอดจนมาตรการควบคุมนั้น เป็นเรื่องรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศจะต้องกำหนดไว้อย่างชัดเจน ซึ่งผู้มีอำนาจควบคุมหรือฝ่ายนิติบัญญัติ หมายถึง สภาวะที่มีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ส่วนผู้ถูกควบคุม คือ ฝ่ายบริหาร ในที่นี้คือฝ่ายบริหารทางการเมือง หรือที่เรียกว่ารัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรี การปกครองระบอบประชาธิปไตยมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบรัฐสภาหรือระบบอังกฤษ เพราะมีที่มาจากอังกฤษและพัฒนาในประเทศจนเป็นที่ยอมรับทั่วไป ส่วนอีกรูปแบบหนึ่งคือรูปแบบประธานาธิบดีหรือระบอบอเมริกัน การควบคุมฝ่ายบริหารในฐานะที่เป็นรัฐบาลหรือผู้กำหนดนโยบายจึงมีอยู่ในรูปแบบหรือระบบรัฐบาล การควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารนั้น เป็นเรื่องที่ต้องกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญในประเทศที่มีรูปแบบการเมืองการปกครองแบบรัฐสภา เช่น การกำหนดให้ฝ่ายบริหารต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ เป็นต้น นอกจากมาตรการในการควบคุมฝ่ายบริหารตามที่กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีมาตรการ

²¹ นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้า หลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 11 กลุ่มที่ 5. (2562). การดำเนินงานการสอบหาข้อเท็จจริงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 วรรคสอง. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, หน้า 16.

²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 17.

อื่นที่ไม่ใช่การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด แต่มีลักษณะและให้ผลที่คล้ายคลึงกัน โดยถือว่าเป็นเรื่องที่ทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติจัดกิจกรรมของตนเอง คือ การตั้งคณะกรรมการธิการเพื่อทำความเข้าใจฝ่ายบริหาร กล่าวคือ ทำการสอบสวนตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการคณะต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมของฝ่ายบริหาร ทำให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร

(ข) อำนาจในการศึกษาเรื่องใด ๆ ของคณะกรรมการธิการ

การตั้งคณะกรรมการธิการของสภาเป็นวิธีปกติที่มีการนำมาใช้เป็นการทั่วไป การใช้การตรวจสอบ ศึกษา หรือติดตามดูแลเรื่องใด ๆ ย่อมให้รัฐสภาได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้นในการควบคุมฝ่ายบริหารอย่างกว้างขวางตามนโยบายที่ฝ่ายนิติบัญญัติจัดวางไว้ให้ ดังนั้น คณะกรรมการธิการของรัฐสภาจึงจำเป็นต้องมีอำนาจในการดำเนินการศึกษาเรื่องใด ๆ ตามหน้าที่และอำนาจที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้สามารถสอดส่องติดตามการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารแทนรัฐสภาได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ในการดำเนินการของคณะกรรมการธิการซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ได้แก่

(1) เพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง (Information) ที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาร่างกฎหมาย

(2) เพื่อตรวจสอบการบริหารงานตามโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับอนุมัติจากรัฐสภาและเพื่อที่จะควบคุมเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารให้ปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ

(3) เพื่อให้ความรู้ ข่าวสาร ให้การศึกษาต่อประชาชน และสร้างอิทธิพลต่อมติมหาชน²³

ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้คณะกรรมการธิการมีอำนาจในการศึกษาเรื่องใด ๆ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของรัฐสภาไว้ว่า “สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญหรือคณะกรรมการร่วมกันตามมาตรา 137 เพื่อกระทำการพิจารณาขอเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ และรายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนด

²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า18.

2.4 แนวทางการเปิดเผยรายงานคณะกรรมการกิจการของรัฐสภาต่างประเทศ

2.4.1 สหราชอาณาจักร

รัฐสภาอังกฤษเป็นระบบรัฐสภาคู่ ซึ่งประกอบด้วยสภาสามัญ และสภาขุนนาง โดยทั้งสองสภามีหน้าที่หลักคือ การตรากฎหมาย การออกข้อกำหนดว่าด้วยภาษี การตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาล และการอภิปรายประเด็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ²⁴ ซึ่งในที่นี้จะขอเสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลโดยคณะกรรมการ โดยมีการละเอียดสรุปได้ดังนี้

คณะกรรมการกิจการกลั่นกรองแต่ละชุดจะมีกรรมการอย่างน้อยคณะละ 11 คน คณะกรรมการแต่ละคณะมีหน้าที่รวบรวมหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรและเรียกบุคคลมาสอบถามเพื่อทำรายงานส่งสภาสามัญ สำหรับรายงานของคณะกรรมการกลั่นกรองแต่ละคณะนั้นจะนำเผยแพร่แก่สาธารณชนผ่านเว็บไซต์ของรัฐสภาด้วย²⁵

คณะกรรมการร่วม ทำหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการกลั่นกรอง คือ ทำหน้าที่ตรวจสอบเรื่องเฉพาะด้าน อย่างเช่น คณะกรรมการร่วมสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้คณะกรรมการร่วมบางคณะตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น การพิจารณาร่างกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่ง อาทิ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการพนัน และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยสเต็มเซลล์ เป็นต้น²⁶

คณะกรรมการทั่วไป มีหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นร่างพระราชบัญญัติประเภทมหาชน ดังนั้น คณะกรรมการทั่วไปที่ทำหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาชน จึงเรียกว่าคณะกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาชน (Public Bill Committees) หรือมีชื่อเรียกตามร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับมอบหมายให้พิจารณา มีสิทธิเรียกหลักฐานจากหน่วยงานภาครัฐ หรือเรียกเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้เชี่ยวชาญภายนอกรัฐสภามาให้ข้อมูลได้ ทั้งนี้เมื่อคณะกรรมการพิจารณาและได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติแล้ว ต้องมีการนำร่างพระราชบัญญัติที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมนั้นออกเผยแพร่แก่สาธารณะด้วย ทั้งในรูปแบบของกระดาษและอิเล็กทรอนิกส์²⁷

คณะกรรมการใหญ่ในสภาสามัญ คณะกรรมการใหญ่ในสภาสามัญทั้งหมด 3 คณะ คือ คณะกรรมการใหญ่สกอตแลนด์ คณะกรรมการใหญ่เวลส์ และคณะกรรมการใหญ่

²⁴ อรณิข รุ่งธิพานนท์. (2553). รัฐสภาสหราชอาณาจักร : สภาสามัญ สภาขุนนาง หน่วยงานสนับสนุน. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, หน้า 14.

²⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 27.

²⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 27-28.

²⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 28.

ไอร์แลนด์เหนือ ทั้งนี้ คณะกรรมการใหญ่ทั้ง 3 คณะในสภามีอยู่จัดอยู่ในคณะกรรมการประเภททั่วไป

คณะกรรมการใหญ่ในสภาขุนนาง เนื่องจากการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในสภาขุนนางจะเป็นการพิจารณาโดยคณะกรรมการเต็มสภา หรือโดยคณะกรรมการใหญ่ก็ได้ ดังนั้น คณะกรรมการใหญ่ในสภาขุนนางจึงมีหน้าที่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้เช่นเดียวกับคณะกรรมการเต็มสภา แต่การพิจารณาโดยคณะกรรมการใหญ่นั้นจะจัดขึ้นในห้องประชุมคณะกรรมการ และสมาชิกสภาขุนนางย่อมเข้าร่วมประชุมได้ทุกคน ทั้งนี้ การลงมติใด ๆ ต้องเป็นโดยเอกฉันท์เท่านั้น หากเป็นการพิจารณาโดยคณะกรรมการเต็มสภา การประชุมจะจัดขึ้นในห้องประชุมสภา และการลงมติไม่จำเป็นต้องเป็นไปโดยเอกฉันท์²⁸

2.4.2 เครือรัฐออสเตรเลีย

ออสเตรเลียปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ระบบรัฐสภาของออสเตรเลียเป็นระบบสภาคู่ ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) และวุฒิสภา (Senate) สมาชิกของทั้งสองสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

สภาผู้แทนราษฎรของออสเตรเลียประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 150 คน จาก 150 เขตเลือกตั้งทั่วประเทศ มีวาระการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันเปิดประชุมรัฐสภาครั้งแรก ทั้งนี้ แต่ละมลรัฐ (State) และเขตปกครอง (Territory) ของออสเตรเลียจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับจำนวนประชากร²⁹

ในกรณีที่มีร่างพระราชบัญญัติฉบับใดถูกส่งให้คณะกรรมการพิจารณาในรายละเอียดและรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม ประชาชนสามารถติดตามการทำงานของคณะกรรมการได้ผ่านทางเว็บไซต์รัฐสภาออสเตรเลีย นอกจากนี้ คณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาของออสเตรเลียทุกคณะยังเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับต่าง ๆ ได้โดยสะดวกผ่านช่องทางดิจิทัลที่ http://www.aph.gov.au/Parliamentary_Business/Committees สำหรับช่องทางการส่งความคิดเห็นนั้น ประชาชนอาจส่งผ่านช่องทางดิจิทัลของ

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 29-30.

²⁹ Australia-House of Representatives. (2022). Retrieved January 4, 2022, from https://data.ipu.org/content/australia?chamber_id=13325

รัฐสภาออสเตรเลีย หรือส่งเป็นเอกสารแนบทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ไปยังฝ่ายเลขานุการของ คณะกรรมการแต่ละคณะ หรืออาจส่งเอกสารไปทางไปรษณีย์ก็ได้³⁰

ระบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเผยแพร่ความคิดเห็นเหล่านั้นผ่านช่องทางดิจิทัลช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการนิติบัญญัติของประเทศซึ่งสอดคล้องกับหลักนิติธรรม โดยประชาชนทุกคนและองค์กร ทุกแห่งสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ผ่านงานเขียน การมีส่วนร่วมด้วยวิธีนี้ช่วยแก้ไข ข้อจำกัดด้านเวลาในการอภิปราย ที่มีกักประสบอยู่เสมอในการจัดประชุมเพื่อรับความคิดเห็นแบบเดิม นอกจากนี้ รัฐสภาต้องเปิดเผยรายงานการสอบสวนต่อสาธารณะผ่านทางเว็บไซต์ด้วย³¹ หรือหากไม่ได้ เปิดเผยต่อสาธารณะ จะมีการเก็บไว้ในหอสมุดรัฐสภา หอจดหมายเหตุ และฐานข้อมูลของรัฐสภา³²

2.4.3 สาธารณรัฐฝรั่งเศส

ฝรั่งเศสปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ระบบรัฐสภาของฝรั่งเศส เป็นระบบ สภาคู่ ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) และวุฒิสภา (Senate) สมาชิกของทั้งสองสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน สภาผู้แทนราษฎรของฝรั่งเศส ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 577 คน มีวาระการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 5 ปี³³

สำหรับสาธารณรัฐฝรั่งเศสซึ่งมีการปกครองในระบบกึ่งรัฐสภาถึงประธานาธิบดี อำนาจดังกล่าวของคณะกรรมการเช่นกัน โดยแต่เดิมให้เป็นอำนาจเฉพาะของคณะกรรมการ ที่มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนหรือตรวจสอบ (Les Commissions d'enquête ou de Contrôle) ต่อมาจึงได้ขยายอำนาจดังกล่าวไปยังคณะกรรมการด้านงานนิติบัญญัติ (Les commissions législatives)

³⁰ รัฐสภาอัจฉริยะ (Smart Parliament) กับการส่งเสริมหลักนิติธรรม: กรณีศึกษาของออสเตรเลียและ ข้อเสนอเบื้องต้นสำหรับประเทศไทย. (มิถุนายน 2560). สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2565, จาก <https://www.dga.or.th/document-sharing/article/36051/>

³¹ Royal Commissions and official inquiries. (February 2010). Retrieved January 4, 2022, from <https://www.alrc.gov.au/inquiry/royal-commissions-and-official-inquiries/>

³² Royal Commissions and Commissions of Inquiry. (October 2021). Retrieved January 4, 2022, from https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/Browse_by_Topic/law/royalcommissions

³³ France-National Assembly. (2022). Retrieved January 4, 2022, from https://data.ipu.org/node/61/elections?chamber_id=13396

คณะกรรมการการแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ คณะกรรมการดำเนินงานนิติบัญญัติและคณะกรรมการดำเนินงานอื่นที่มีใช่งานนิติบัญญัติ (Les Commissions non législatives) ซึ่งแตกต่างจากระบบคณะกรรมการของไทยที่มีได้แยกงานนิติบัญญัติออกจากงานด้านอื่นของรัฐสภา ดังจะเห็นได้ว่าคณะกรรมการสามัญแต่ละคณะต่างก็มีอำนาจในการกระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาได้ทั้งสิ้น³⁴

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่ตรวจสอบรัฐบาล คณะกรรมการมีหน้าที่เชิญคณะรัฐมนตรี รวมถึงนายกรัฐมนตรี ซึ่งกระบวนการชี้แจงนี้ต้องดำเนินการโดยเปิดเผยต่อสื่อมวลชน

สำหรับคณะกรรมการสอบสวนและแสวงหาข้อเท็จจริงนั้น เมื่อสรุปรายงานแล้วต้องเสนอต่อประธานรัฐสภาลงนาม แล้วประกาศสู่สาธารณะ นอกเสียจากว่าเป็นการประชุมลับ (in camera meetings)³⁵

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานศึกษาวิจัยเรื่อง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารซึ่งอยู่ในความครอบครองขององค์กรนิติบัญญัติและองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ (Disclosure of Information possessed by Legislative Organs and Independent Constitutional Organs) ของวิรัชณี ลักขิพินิศกุล ได้วิเคราะห์ถึงปัญหาของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของรัฐสภาว่า การที่รัฐสภาปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีสาเหตุหลักสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาความไม่ชัดเจนว่ารัฐสภาต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 หรือไม่ (2) หากพิจารณาได้ว่ารัฐสภาต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 แนวทางในการวิเคราะห์ว่าข้อมูลข่าวสารลักษณะใดที่ต้องเปิดเผยและลักษณะใดที่ไม่ต้องเปิดเผยควรเป็นเช่นใด จากผลการศึกษาพบว่ารัฐสภาควรอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 จึงควรมีการบัญญัติให้ชัดเจนในประเด็นดังกล่าว สำหรับแนวทางในการวิเคราะห์เพื่อแยกข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้และเปิดเผยไม่ได้ ควรพิจารณาที่ลักษณะของข้อมูลว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกิดจากการใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยแท้ของรัฐสภาหรือไม่ หากเกิดจาก

³⁴ อำนาจในการออกคำสั่ง เรียกเอกสารหรือบุคคลและระบบคณะกรรมการ รัฐสภาสาธารณรัฐฝรั่งเศส. (2553). สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2565, จาก http://web.senate.go.th/lawdatacenter/includes/FCKeditor/upload/Image/b/b118%20jul_7_2.pdf

³⁵ The National Assembly in the French Institutions. (February 2013). Retrieved January 4, 2022, from https://www.assemblee-nationale.fr/connaissance/fiches_synthese/septembre2012/national-assembly.pdf

การใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยแท้จะอยู่ในดุลพินิจของรัฐสภาเช่นเดียวกับกรณีของศาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษาคดีที่ไม่ต้องอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 แต่หากเป็นข้อมูลข่าวสารที่ไม่ได้เกิดจากใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยแท้ของรัฐสภาก็ต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540

รายงานวิชาการ เรื่อง ข้อยกเว้นการเปิดเผยข้อมูลเอกสารของคณะกรรมการตามมาตรา 129 วรรคหก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของกรรมการผู้พัฒนา และคนอื่น ๆ ได้วิเคราะห์สภาพปัญหาของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาในการเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ และศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ ตลอดจนเพื่อค้นหามาตรการและกลไกในการกำหนดรูปแบบการเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ โดยมุ่งเน้นศึกษาถึงสิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการกับที่มาในการเปิดเผยข้อมูลเอกสารของคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่าบทบัญญัติในมาตรา 129 วรรคหก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีความมุ่งหมายเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ควรต้องเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษาเป็นหลัก การปกปิดเป็นข้อยกเว้น เนื่องมาจากสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีภารกิจในทางบริหารกิจการบ้านเมืองหรือเป็นภารกิจสาธารณประโยชน์ ที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน (Accountability) ซึ่งเป็นผู้ที่เลือกตนมา ดังนั้น การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้แทนของประชาชนกระทำทั้งในฐานะเป็นคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภาแล้วแต่กรณี จึงต้องมีการรายงานให้ประชาชนได้รับทราบโดยการเปิดเผยต่อสาธารณะ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ อย่างไรก็ตาม การเปิดเผยข้อมูลของคณะกรรมการตามบทบัญญัติในมาตรา 129 วรรคหก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ดังกล่าว มิได้หมายความว่าข้อมูลต่าง ๆ ของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา จะสามารถเปิดเผยได้ทุกกรณี โดยจากผลการการศึกษาแสดงให้เห็นว่าข้อยกเว้นของข้อมูลบางลักษณะที่คณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาที่ไม่ต้องเปิดเผย สามารถกำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาแล้วแต่กรณี ตามมาตรา 128 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และเห็นว่าควรมีการกำหนดหลักการเพิ่มเติมในข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) กำหนดบทนิยามของคำว่า บันทึกการประชุม รายงานการดำเนินงาน รายงานการสอบข้อเท็จจริง รายงานการศึกษา ในข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา ให้มีความชัดเจน

2) กำหนดลักษณะของข้อมูลที่ไม่ต้องเปิดเผยตามบทบัญญัติในมาตรา 129 วรรคหก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ไว้ในข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา และระเบียบสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา

รายงานวิชาการเรื่อง การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 วรรคสอง ของเฉลิมชัย เบญจกาญจน์ และคนอื่น ๆ ผลการศึกษาพบว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบระบบรัฐสภา อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน รัฐสภาเป็นองค์กรสำคัญที่ทำหน้าที่ทางนิติบัญญัติโดยตรากฎหมายเพื่อใช้บริหารราชการแผ่นดิน ทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบดูแลการบริหารงานของรัฐบาลให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา นอกจากนี้ รัฐสภาจึงเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อำนาจหน้าที่ที่สำคัญของรัฐสภาอีกประการหนึ่ง คือ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล โดยหลักการที่สำคัญของระบบรัฐสภา คือ หลักการว่าด้วยการถ่วงดุลอำนาจ (Checks and Balances) ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 ได้วางหลักการใหม่เกี่ยวกับการทำหน้าที่ของคณะกรรมการในประเด็น “การสอบข้อเท็จจริง” แทน “การสอบสวน” โดยคำว่า “การสอบสวน” ได้บัญญัติไว้ตั้งแต่พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475 จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และบางเรื่องมีการเปลี่ยนแปลงมากไปจากเดิมที่ประสงค์ให้คณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินงาน รายงานการสอบข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษาของคณะกรรมการให้ประชาชนทราบตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะมีมติให้เปิดเผย รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการของคณะกรรมการให้ประชาชนทราบ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้การดำเนินงานของฝ่ายนิติบัญญัติเป็นไปโดยสุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และติดตามการดำเนินงานของคณะกรรมการได้ทุกคน และเป็นหลักประกันว่าการดำเนินงานของคณะกรรมการจะยึดถือเอาประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “แนวทางพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” คณะผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการศึกษาด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้า และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) จากบุคลากรในวงงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

3.1 รูปแบบการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้า และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่ง ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) จากกรรมการ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ สื่อมวลชนประจำรัฐสภา ภาคประชาสังคม และกลุ่มเฉพาะที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการดำเนินการเปิดเผยและเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากรายงานการศึกษา มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประมวลผลเพื่อสรุปให้เห็นประเด็นข้อเท็จจริง ข้อค้นพบ รวมทั้งปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจริงในการดำเนินการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมา ซึ่งจะนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “แนวทางพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” คณะผู้ศึกษาได้กำหนดแหล่งข้อมูลเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลดังนี้

1) การสำรวจผลการเผยแพร่ข้อมูลของคณะกรรมการการศึกษามีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยให้ความสำคัญกับรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ สื่อมวลชนประจำรัฐสภา ภาคประชาสังคม และกลุ่มเฉพาะ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการดำเนินการเปิดเผยและเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนใช้ประโยชน์จากข้อมูลในรายงานดังกล่าว โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

- (1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (2) ผู้บริหารที่กำกับดูแลสำนักกรรมการการ
  - (2.1) รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กำกับดูแล สำนักกรรมการการ 1 2 และ 3
  - (2.2) ผู้อำนวยการสำนักกรรมการการ 1 2 และ 3
- (3) เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการการ
  - (3.1) ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานคณะกรรมการการอุตสาหกรรม
  - (3.2) ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา
  - (3.3) ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานคณะกรรมการการกีฬา
  - (3.4) เจ้าหน้าที่ประจำกลุ่มงานคณะกรรมการการต่างประเทศ
- (4) สื่อมวลชนประจำรัฐสภา
- (5) ภาคประชาสังคม
- (6) กลุ่มเฉพาะ

3.2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร อาทิ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และคู่มือปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการ รวมถึงแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภาครัฐและสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน จากเอกสารวิชาการ บทความ และงานวิจัย ตลอดจนข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่แสดงให้เห็นถึงการดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายงานการศึกษาที่เป็นขอบเขตของการศึกษาคำสั่ง

3.3 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะเวลาในการศึกษา ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2564 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2565

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า และเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวข้างต้นมาทำการวิเคราะห์และสรุปผลการวิเคราะห์ด้วยวิธีการดังนี้

3.4.1 ศึกษาข้อมูลที่ค้นคว้าและรวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ หลักเกณฑ์ ข้อกฎหมาย ระเบียบ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารวิชาการ บทความ รายงานการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสัมัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามเค้าโครงเรื่องที่ได้กำหนดไว้ และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าว ไปใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์เพื่อสรุปให้เห็นประเด็นข้อเท็จจริง ปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในการดำเนินการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสัมัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมา

3.4.2 ศึกษาและทำความเข้าใจหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 59 มาตรา 129 วรรคหก ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 และระเบียบสภาผู้แทนราษฎรว่าด้วยการรับรองความถูกต้องของบันทึกการประชุมของคณะกรรมการ และการเปิดเผยบันทึกการประชุมและรายงานของคณะกรรมการให้ประชาชนทราบ พ.ศ. 2564 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 ตลอดจนคู่มือปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเปิดเผยและเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าว

3.4.3 ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานจริงในการดำเนินการเปิดเผยและเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสัมัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อทราบถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการสัมัญประจำสภาผู้แทนราษฎร แต่ละคณะ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนแนวทางหรือวิธีการในการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสัมัญประจำสภาผู้แทนราษฎร เพื่อค้นหาข้อเท็จจริง ปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสัมัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

3.4.4 จัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในคณะกรรมการ สื่อมวลชนประจำรัฐสภา ภาคประชาสังคม และกลุ่มเฉพาะ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการดำเนินการเปิดเผย เผยแพร่ และใช้ประโยชน์จากรายงาน

การศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีข้อมูลที่ครบถ้วนและชัดเจนเพียงพอต่อการวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

3.4.5 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ทั้งหลักเกณฑ์ แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตามข้อ 1 มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ตามข้อ 2 ถึงข้อ 4 และทำการสังเคราะห์และประมวลผลข้อมูลดังกล่าว โดยสรุปให้เห็นประเด็นข้อค้นพบปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในการดำเนินการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในบทนี้เป็นการกล่าวถึงผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยคณะผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารวิชาการ รายงานการศึกษา กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับการประชุม และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการหลักเกณฑ์การเปิดเผยและเผยแพร่ข้อมูลของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรทั้งในและต่างประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการเปิดเผยและเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมถึงแนวคิดพื้นฐานในการดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวซึ่งได้อธิบายรายละเอียดไว้ในบทที่ 2 มาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประมวลผลร่วมกับข้อมูลที่ได้จากผลสำรวจการเผยแพร่ข้อมูลเชิงประจักษ์ และผลสำรวจข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) จากกลุ่มเป้าหมาย อันได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้บริหารที่กำกับดูแลสำนักกรรมการ 1 2 3 เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการ รวมทั้งสื่อมวลชนประจำรัฐสภา ภาคประชาสังคม และกลุ่มเฉพาะที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการดำเนินการเปิดเผยและเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนนำข้อมูลจากรายงานการศึกษาไปใช้ประโยชน์ เพื่อสรุปให้เห็นถึงประเด็นข้อเท็จจริง ข้อค้นพบ รวมทั้งปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจริงในการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมา อันจะนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะได้นำเสนอในบทต่อไป

4.1 ผลสำรวจการเผยแพร่ข้อมูลของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบัน

4.1.1 การเผยแพร่ข้อมูลของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรเชิงประจักษ์

คณะผู้ศึกษาได้สำรวจข้อมูลซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 วรรคหก กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรเปิดเผยให้ประชาชนทราบ ได้แก่ บันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง และรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร โดยจากการสำรวจพบว่าสภาผู้แทนราษฎรได้ทำการเผยแพร่ข้อมูล

ที่คณะกรรมการการสามัญฯ มีมติให้เปิดเผยผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสภาผู้แทนราษฎร รายละเอียดสรุปได้ตามตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 การเผยแพร่ข้อมูลของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ลำดับที่	คณะกรรมการสามัญของสภาผู้แทนราษฎร	บันทึกการประชุม	รายงานการดำเนินการ	รายงานการสอบข้อเท็จจริง	รายงานการศึกษา	หมายเหตุ
1	คณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน	✓	-	✓	-	-
2	คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร	✓	-	-	-	-
3	คณะกรรมการกิจการศาล องค์กรอิสระ องค์กรอัยการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และกองทุน	-	-	-	-	-
4	คณะกรรมการกีฬา	✓	-	-	-	-
5	คณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้มีความหลากหลายทางเพศ	✓	-	-	-	-
6	คณะกรรมการแก้ไขปัญหานิสิน แห่งชาติ	✓	✓	-	-	-
7	คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์	-	-	-	-	-
8	คณะกรรมการการคมนาคม	✓	-	-	-	-
9	คณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ กิจการชายแดนไทย ยุทธศาสตร์ชาติ และการปฏิรูปประเทศ	✓	-	-	-	-
10	คณะกรรมการการคุ้มครองผู้บริโภค	✓	-	-	-	-
11	คณะกรรมการการเงิน การคลัง สถาบันการเงินและตลาดการเงิน	✓	-	-	-	-
12	คณะกรรมการการต่างประเทศ	✓	-	-	-	-
13	คณะกรรมการการตำรวจ	✓	-	-	-	-

ลำดับ ที่	คณะกรรมการสามัญ ของสภาผู้แทนราษฎร	บันทึก การประชุม	รายงานการ ดำเนินการ	รายงาน การสอบหา ข้อเท็จจริง	รายงาน การศึกษา	หมายเหตุ
14	คณะกรรมการศึกษาการจัดทำ และติดตามการบริหารงบประมาณ	-	-	-	-	-
15	คณะกรรมการการทหาร	✓	-	-	-	-
16	คณะกรรมการการท่องเที่ยว	✓	-	-	-	-
17	คณะกรรมการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	✓	-	-	-	-
18	คณะกรรมการการปกครอง	✓	-	-	-	-
19	คณะกรรมการการกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่น และการ บริหารราชการรูปแบบพิเศษ	✓	-	-	-	-
20	คณะกรรมการการป้องกันปราบปราม การฟอกเงินและยาเสพติด	✓	-	-	-	-
21	คณะกรรมการการป้องกัน และบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ และสาธารณภัย	✓	-	-	✓	-
22	คณะกรรมการการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ	-	-	-	-	-
23	คณะกรรมการการพลังงาน	✓	-	-	-	-
24	คณะกรรมการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วม ของประชาชน	✓	-	-	-	-
25	คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจ	✓	-	-	✓	-
26	คณะกรรมการการพาณิชย์ และทรัพย์สินทางปัญญา	✓	-	-	-	-
27	คณะกรรมการการแรงงาน	✓	-	-	-	-
28	คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม	✓	-	-	-	-

ลำดับ ที่	คณะกรรมการสามัญ ของสภาผู้แทนราษฎร	บันทึก การประชุม	รายงานการ ดำเนินการ	รายงาน การสอบหา ข้อเท็จจริง	รายงาน การศึกษา	หมายเหตุ
29	คณะกรรมการแก้ไขปัญหาราคา ผลิตผลเกษตรกรรม	-	-	-	-	-
30	คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม	✓	-	-	-	-
31	คณะกรรมการการศึกษา	✓	-	-	-	-
32	คณะกรรมการการสวัสดิการสังคม	✓	-	-	✓	-
33	คณะกรรมการการสาธารณสุข	✓	-	-	-	-
34	คณะกรรมการการสื่อสาร โทรคมนาคม และดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคม	✓	-	-	-	-
35	คณะกรรมการการอุตสาหกรรม	✓	-	-	-	-

ที่มา: <https://www.parliament.go.th> สถานะข้อมูล ณ วันที่ 21 ธันวาคม 2564

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่าคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 35 คณะ มีการเผยแพร่บันทึกการประชุมสูงสุด จำนวน 30 คณะ หรือคิดเป็นร้อยละ 85.71 ของจำนวน คณะกรรมการสามัญฯ ทั้งหมด สำหรับรายงานการศึกษาพบที่มีการเผยแพร่เพียง 3 คณะ หรือคิดเป็น ร้อยละ 8.57 ของจำนวนคณะกรรมการสามัญฯ ทั้งหมด นอกจากนี้ ยังพบว่ามีคณะกรรมการ สามัญฯ จำนวน 4 คณะ คือ คณะที่ 3, คณะที่ 14, คณะที่ 22 และคณะที่ 29 ไม่มีการเผยแพร่บันทึก การประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง และรายงานการศึกษาของ คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรให้ประชาชนทราบแต่อย่างใด

ตารางที่ 2 ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้
เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ลำดับที่	คณะกรรมการการสามัญ ของสภาผู้แทนราษฎร	สิ่งพิมพ์ (Publication)	โทรทัศน์ (Television)	วิทยุ (Radio)	เฟซบุ๊ก (Facebook)	ยูทูป (Youtube)	ไลน์ (Line)
1	คณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน	√	√	-	-	-	-
2	คณะกรรมการกิจการสภา ผู้แทนราษฎร	√	√	-	-	-	-
3	คณะกรรมการกิจการศาล องค์กรอิสระ องค์กรอัยการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และกองทุน	√	√	-	-	-	-
4	คณะกรรมการกีฬา	√	√	-	-	-	-
5	คณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้มีความหลากหลายทางเพศ	√	√	-	-	-	-
6	คณะกรรมการแก้ไขปัญหา หนี้สินแห่งชาติ	√	√	-	-	-	-
7	คณะกรรมการการเกษตร และสหกรณ์	√	√	-	-	-	-
8	คณะกรรมการการคมนาคม	√	√	-	-	-	-
9	คณะกรรมการความมั่นคง แห่งรัฐ กิจการชายแดนไทย ยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูป ประเทศ	√	√	-	-	-	-
10	คณะกรรมการการคุ้มครอง ผู้บริโภค	√	√	-	-	-	-
11	คณะกรรมการการเงิน การคลัง สถาบันการเงิน และตลาดการเงิน	√	√	-	-	-	-
12	คณะกรรมการการต่างประเทศ	√	√	-	-	-	-

ลำดับที่	คณะกรรมการสามัญ ของสภาผู้แทนราษฎร	สิ่งพิมพ์ (Publication)	โทรทัศน์ (Television)	วิทยุ (Radio)	เฟซบุ๊ก (Facebook)	ยูทูบ (Youtube)	ไลน์ (Line)
13	คณะกรรมการการตำรวจ	✓	✓	-	-	-	-
14	คณะกรรมการศึกษาการจัดทำ และติดตามการบริหาร งบประมาณ	✓	✓	-	✓	-	-
15	คณะกรรมการการทหาร	✓	✓	-	-	-	-
16	คณะกรรมการการท่องเที่ยว	✓	✓	-	-	-	-
17	คณะกรรมการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	✓	✓	-	-	-	-
18	คณะกรรมการการปกครอง	✓	✓	-	-	-	-
19	คณะกรรมการการกระจาย อำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารราชการรูปแบบ พิเศษ	✓	✓	-	-	-	-
20	คณะกรรมการการป้องกัน ปราบปรามการฟอกเงิน และยาเสพติด	✓	✓	-	-	-	-
21	คณะกรรมการการป้องกัน และบรรเทาผลกระทบจากภัย ธรรมชาติและสาธารณภัย	✓	✓	-	-	-	-
22	คณะกรรมการการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ	✓	✓	-	-	-	-
23	คณะกรรมการการพลังงาน	✓	✓	-	-	-	-
24	คณะกรรมการการพัฒนา การเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน	✓	✓	-	-	-	-
25	คณะกรรมการการพัฒนา เศรษฐกิจ	✓	✓	-	✓	-	-

ลำดับที่	คณะกรรมการสามัญ ของสภาผู้แทนราษฎร	สื่อสิ่งพิมพ์ (Publication)	โทรทัศน์ (Television)	วิทยุ (Radio)	เฟซบุ๊ก (Facebook)	ยูทูบ (Youtube)	ไลน์ (Line)
26	คณะกรรมการการพาณิชย์ และทรัพย์สินทางปัญญา	✓	✓	-	-	-	-
27	คณะกรรมการการแรงงาน	✓	✓	-	-	-	-
28	คณะกรรมการการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม	✓	✓	-	-	-	-
29	คณะกรรมการแก้ไขปัญหา ราคาผลิตผลเกษตรกรรม	✓	✓	-	-	-	-
30	คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม	✓	✓	-	-	-	-
31	คณะกรรมการการศึกษา	✓	✓	-	-	-	-
32	คณะกรรมการการสวัสดิการ สังคม	✓	✓	-	-	-	-
33	คณะกรรมการการสาธารณสุข	✓	✓	-	-	-	-
34	คณะกรรมการการสื่อสาร โทรคมนาคม และดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม	✓	✓	-	-	-	-
35	คณะกรรมการ การอุตสาหกรรม	✓	✓	-	-	-	-

ที่มา: (สถานะข้อมูล ณ วันที่ 21 ธันวาคม 2564)

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ปัจจุบันสภาผู้แทนราษฎรมีช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลของ คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ประชาชนทราบ ดังนี้ สื่อสิ่งพิมพ์ (Publication) โทรทัศน์ (Television) วิทยุ (Radio) เฟซบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (Youtube) และไลน์แอปพลิเคชัน (Line application) โดยจากการสำรวจข้อมูล ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีพบว่า คณะกรรมการสามัญฯ ทั้ง 35 คณะ ส่วนใหญ่จะดำเนินการเผยแพร่ ข้อมูลผ่านทางช่องทางเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎร และจัดทำเป็นรูปเล่มเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อส่งต่อไปยังกระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก นอกจากนี้ ยังพบว่ามี การเผยแพร่ ผ่านทางรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาในรายการ

“กรรมวิธีการพบประชาชน” ส่วนทางสถานีวิทยุกระจายเสียง คณะผู้ศึกษาพบว่า ยังไม่มีรายการที่เผยแพร่เกี่ยวกับรายงานดังกล่าวเป็นกรณีเฉพาะแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจข้อมูลพบว่า คณะกรรมการสามัญฯ ได้มีการใช้สื่อใหม่ (Social Media) อาทิ Facebook ในการเผยแพร่กิจกรรมการดำเนินงานของคณะกรรมการสามัญฯ คณะต่าง ๆ เป็นหลัก แต่มีส่วนน้อยที่ใช้ในการเผยแพร่บันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง และรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ สำหรับการเปิดเผยข้อมูลผ่านช่องทางอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว อาทิ ยูทูบ (Youtube) และไลน์ (Line) พบว่ายังมีการเผยแพร่ข้อมูลค่อนข้างน้อย

4.1.2 ผลสำรวจการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญ ประจำสภาผู้แทนราษฎรด้วยวิธีการสัมภาษณ์

คณะผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) จากกลุ่มเป้าหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ทั้งในแง่มุมมองของการเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้มีข้อมูลที่ครบถ้วนและชัดเจนเพียงพอในการนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผล และสรุปให้เห็นถึงประเด็นข้อเท็จจริง ข้อค้นพบ รวมทั้งปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจริงจากการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมา อันจะนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อประชาชนทุกภาคส่วน และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

โดยกลุ่มเป้าหมายที่คณะผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้บริหารที่กำกับดูแลสำนักกรรมการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่กำกับดูแลและควบคุมการปฏิบัติราชการของข้าราชการรัฐสภาสามัญในคณะกรรมการคณะต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในคณะกรรมการที่มีหน้าที่จัดทำรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร และดำเนินการเผยแพร่รายงานการศึกษาที่มีมติให้เปิดเผย รวมทั้งสื่อมวลชนประจำรัฐสภาและภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการเผยแพร่และใช้ประโยชน์จากข้อมูลในรายการการศึกษานั้น โดยสรุปผลการสำรวจได้ ดังนี้

(ก) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในคณะกรรมการคณะต่าง ๆ และมีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในขั้นตอนการศึกษาเรื่องใด ๆ ของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงมีส่วนในการพิจารณาให้เปิดเผยรายงานการศึกษาตามรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พบว่าโดยบทบาทและหน้าที่ของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการธิการ จึงทราบถึงการมีอยู่ของรายงานการศึกษา และเห็นว่าข้อมูลในรายงานการศึกษาของคณะกรรมการธิการ แต่ละคณะนั้นมีประโยชน์อย่างมาก แต่บางครั้งอาจใช้ระยะเวลาในการดำเนินการค่อนข้างนาน จนทำให้เรื่องที่ศึกษาซึ่งอยู่ในความสนใจของประชาชนในช่วงเวลานั้นไม่ได้รับการตอบสนองเท่าที่ควร อีกทั้งข้อเสนอแนะจากการศึกษายังขาดความชัดเจนเพียงพอที่จะส่งผลให้ฝ่ายบริหารนำไปปฏิบัติ ได้อย่างเป็นรูปธรรม เพราะส่วนใหญ่เป็นเพียงข้อสังเกตในภาพรวมและไม่ได้ชี้เฉพาะไปสู่การปฏิบัติจริง ทั้งนี้ ในแง่ของการเปิดเผยรายงานการศึกษา เห็นว่าควรเป็นการเปิดเผยที่ไม่กระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการร้องเรียน ร้องทุกข์ ก็ไม่ควรเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ เป็นการทั่วไป แต่ควรเป็นการส่งให้เฉพาะรายการที่เกี่ยวข้องโดยตรงเท่านั้น

ในด้านการนำรายงานการศึกษาไปใช้ประโยชน์นั้น เห็นว่าควรเพิ่มช่องทางการสื่อสาร และประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนและบุคคลภายนอกที่มีได้เกี่ยวข้องกับการศึกษา และการจัดทำรายงานการศึกษามีโอกาสได้รู้จัก ติดตาม และใช้ประโยชน์จากข้อมูลในรายการศึกษา มากขึ้น นอกจากนี้ ไม่เพียงในส่วนของเนื้อหา รายงานการศึกษาที่ควรจะต้องชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ ฝ่ายบริหารทราบว่า จะต้องปฏิบัติอย่างไรตามข้อเสนอแนะ อาจมีความจำเป็นต้องแก้ไขข้อกำกับการประชุม สภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีคณะกรรมการติดตามรายงานการศึกษาของคณะกรรมการธิการโดยเฉพาะ หรือมอบให้คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ติดตามผลการศึกษานั้นว่าได้ถูกนำไปใช้ หรือปฏิบัติให้เป็นผลอย่างเป็นรูปธรรมหรือไม่ อย่างไร ซึ่งหากทำเช่นนี้ได้จะทำให้ประชาชน ให้ความสนใจในรายงานการศึกษาของคณะกรรมการธิการมากขึ้น

(ข) ผู้บริหารที่กำกับดูแลสำนักกรรมการธิการ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารที่กำกับดูแลสำนักกรรมการธิการ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ กำกับดูแลและควบคุมการปฏิบัติราชการของข้าราชการรัฐสภาสามัญในคณะกรรมการคณะต่าง ๆ มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดทำรายงานการศึกษาของคณะกรรมการธิการสามัญประจำ สภาผู้แทนราษฎร และต้องดำเนินการเปิดเผยรายงานการศึกษาฯ ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก นั้น พบว่าผู้บริหารที่กำกับดูแลสำนักกรรมการธิการทุกท่านทราบถึงความสำคัญ ของการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร และตระหนักว่า รายงานการศึกษาของคณะกรรมการแต่ละคณะล้วนมีข้อมูลที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ อย่างยิ่งต่อประชาชน โดยข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปใช้ปฏิบัติ อ้างอิง หรือศึกษาต่อยอด เชิงวิชาการได้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีหน้าที่ขับเคลื่อน การเปิดเผยและเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวออกสู่สาธารณชน จึงได้ออกระเบียบปฏิบัติในการเปิดเผย รายงานการศึกษาของคณะกรรมการธิการโดยมีการดำเนินการที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มผู้บริหารมีความเห็นว่า ในปัจจุบันรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ
จะถูกนำไปใช้ประโยชน์โดยหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการอ้างอิงเพื่อยึดถือเป็นข้อปฏิบัติ
หรือรับไปดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามมติหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการ
จะมีคำสั่งให้จัดส่งรายงานการศึกษาดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเผยแพร่รายงานการศึกษา
ของคณะกรรมการต่อประชาชนทั่วไป ผ่านทางเว็บไซต์รัฐสภา (www.parliament.go.th)
ทั้งนี้ กลุ่มผู้บริหารได้รับทราบว่ามีข้อมูลการเข้าใช้เว็บไซต์รัฐสภายังมีผู้เข้าชมเว็บไซต์คณะกรรมการ
จำนวนน้อย ในการวัดความพึงพอใจในการเข้าชมเว็บไซต์ที่ผ่านมาพบว่า มีทั้งผู้ที่มีความพึงพอใจ
อยู่ในระดับดีมากและผู้ที่มีความพึงพอใจในระดับน้อยมาก ซึ่งส่วนมากผู้ที่มีความพึงพอใจระดับน้อย
เพราะเข้าถึงข้อมูลยากทำให้การสืบค้นไม่สะดวกเท่าที่ควร สืบเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้
(1) หน้าเว็บไซต์คณะกรรมการมีความซับซ้อน ทำให้ยากแก่การเข้าถึงซึ่งต้องเลือกผ่านรายการ
หลักและรายการย่อยหลายชั้นจึงจะพบหน้าเว็บไซต์ของคณะกรรมการที่ต้องการ ทำให้การ
สืบค้นยังไม่สะดวกเท่าที่ควร (2) ข้อมูลส่วนมากอยู่ในรูปแบบรายงานวิชาการ ทำให้ประชาชนทั่วไป
ไม่เข้าใจ ควรมีการสรุปเนื้อหาและพัฒนารูปแบบการนำเสนอให้เข้าใจง่ายและมีความน่าสนใจ
(3) ในการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการบางครั้งใช้เวลาในการดำเนินการมาก ทำให้ข้อมูล
ที่แล้วเสร็จเมื่อนำมาเผยแพร่จึงไม่ทันต่อเหตุการณ์หรือไม่อยู่ในความสนใจของภาคสังคม
และประชาชนอีกต่อไป

นอกจากนี้ กลุ่มผู้บริหารยังมีความเห็นว่า ในการเข้าชมเว็บไซต์ของ
คณะกรรมการ ส่วนใหญ่ผู้เข้าชมส่วนมากจะเป็นหน่วยงานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อกิจการ
ของคณะกรรมการนั้น ๆ เช่น คณะกรรมการการกีฬาจะมีผู้เข้าชมเว็บไซต์ส่วนมากอยู่ในวงงาน
กีฬาหรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือได้รับผลกระทบต่อกิจการด้านกีฬานั้น เป็นต้น ดังนั้น
เพื่อให้การเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการเป็นไปอย่างกว้างขวางและแพร่หลาย
กลุ่มผู้บริหารมีความเห็นว่า ควรมีการเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์ถึงการมีอยู่
และการเข้าถึง ตลอดจนการพัฒนาารูปแบบและเนื้อหาให้มีความน่าสนใจ ทันต่อเหตุการณ์ และสร้างสรรค์
เพื่อดึงดูดให้ประชาชนทั่วไปเข้ามาเยี่ยมชมเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้รายงานการศึกษาของคณะกรรมการ
สามารถเข้าถึงง่าย ถูกนำไปใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนต่อไป

ส่วนปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการ
เปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก นั้น กลุ่มผู้บริหารมีความเห็นว่า สำนักงาน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไม่มีปัญหาในการเปิดเผยรายงานการศึกษา สามารถปฏิบัติตาม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 ได้ตามมาตรฐาน และพร้อมให้การ
สนับสนุนในการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการตามระเบียบและแนวทางปฏิบัติ

อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้บริหารส่วนมากพบว่ายังคงมีปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการ ดังนี้ (1) ช่องทางการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการมีเพียงช่องทางเดียว คือ ผ่านทางเว็บไซต์รัฐสภา (www.parliament.go.th) (2) ข้อมูลรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ บางเรื่องไม่สามารถเปิดเผยได้ (3) การพิจารณารายงานของคณะกรรมการที่บางครั้งใช้ระยะเวลาในการพิจารณาากจนเกินไป ทำให้กระบวนการเผยแพร่รายงานการศึกษาล่าช้าไม่ทันต่อสถานการณ์ ขาดความน่าสนใจ และ (4) เจ้าหน้าที่ประจำกลุ่มงานซึ่งทำหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูลในเว็บไซต์ อาจจะดำเนินการไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

ส่วนด้านการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดดังกล่าว กลุ่มผู้บริหารส่วนมาก มีความเห็นในการแก้ไขปัญหาดังนี้

1) ควรมีการเพิ่มช่องทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาผ่านช่องทางสื่อ อิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนมีช่องทางการเข้าถึงข้อมูล ได้หลากหลายขึ้น เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ (Publication) โทรทัศน์ (Television) วิทยุ (Radio) เฟซบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (Youtube) และไลน์ (Line) เป็นต้น

2) ควรมีระบบการควบคุมและตรวจสอบความถูกต้องของการนำเข้าข้อมูล และการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของคณะกรรมการ เพื่อความครบถ้วนถูกต้องของข้อมูล

3) เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการ ควรจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ อย่างจริงจังและเคร่งครัด โดยมีการจัดแบ่งประเภทของรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ ให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อความสะดวกในการสืบค้นข้อมูล อีกทั้งจะทำให้รายงานฉบับนั้น ๆ มีความสมบูรณ์ มากยิ่งขึ้น

4) ควรให้ความรู้แก่บุคลากรในวงงานรัฐสภาทุกคน ทุกตำแหน่ง เพื่อได้รับทราบ ถึงความจำเป็นที่จะต้องเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการ

ท้ายที่สุดกลุ่มผู้บริหารมีความเห็นว่าการเปิดเผยรายงานการศึกษาของ คณะกรรมการในปัจจุบันและการพัฒนาการดำเนินการในอนาคตขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ประจำ คณะกรรมการที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ครบถ้วนถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และรัฐธรรมนูญ จึงควรสร้างความตระหนักรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการให้เห็นถึง ความสำคัญและจำเป็นในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ และพัฒนาองค์ความรู้ ให้เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการ ในด้าน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและขั้นตอนในการเผยแพร่ รายงานการศึกษาของคณะกรรมการที่ถูกต้อง เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ

เพื่อให้ประชาชนให้ความสนใจและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างกว้างขวางเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป

(ค) เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการ

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่คณะกรรมการ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในคณะกรรมการ คณะต่าง ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดทำรายงานการศึกษาของ คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร และต้องดำเนินการเผยแพร่รายงานการศึกษาที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้น เจ้าหน้าที่คณะกรรมการเห็นด้วยที่มีการเผยแพร่รายงานการศึกษาของ คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถติดตามและตรวจสอบ การดำเนินงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในบทบาทของกรรมการ ทั้งนี้ การเผยแพร่รายงาน การศึกษานับเป็นเรื่องที่มีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งต่อประชาชนและหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการนำไปใช้ประโยชน์ อ้างอิง ยึดถือเป็นข้อปฏิบัติหรือรับไปดำเนินการ

กลุ่มเจ้าหน้าที่คณะกรรมการส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ในฐานะผู้ปฏิบัติ ได้ดำเนินการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการเป็นไปตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และขั้นตอนในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการอย่างถูกต้อง ในส่วนที่มีการเปิดเผย และเผยแพร่ข้อมูลช้านั้น อาจเกิดได้จากหลายปัจจัย ประกอบด้วย (1) การศึกษาของคณะกรรมการ บางประเภท อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จึงอาจจะไม่ควรมีการเปิดเผยเนื้อหาของรายงานดังกล่าว (2) คณะกรรมการไม่ประสงค์ให้มีการเปิดเผย (3) การพิจารณา การศึกษาของคณะกรรมการในบางเรื่องอาจใช้เวลาในการพิจารณานาน ส่งผลให้รายงานการศึกษา ฉบับนั้น ๆ เมื่อแล้วเสร็จอาจไม่ทันต่อสถานการณ์ ขาดความน่าสนใจ ไม่ทันต่อการนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งข้อจำกัดเหล่านี้กลุ่มเจ้าหน้าที่คณะกรรมการมีความเห็นว่า อาจเกินกว่าอำนาจหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้ทุกฝ่ายมีความพึงพอใจได้

นอกจากนั้น เจ้าหน้าที่คณะกรรมการส่วนมากมีความเห็นว่า ในการแก้ไข ปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการควรมีการแก้ไขด้านปฏิบัติ และด้านนโยบาย ดังนี้

1) ด้านปฏิบัติ เจ้าหน้าที่คณะกรรมการจะต้องมีความรู้เชิงลึกในเรื่อง กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก รวมทั้งขั้นตอนในการ เปิดเผยหรือปกปิดรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ ในกรณีที่ต้องผ่านการเห็นชอบจาก สภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อาจยกเว้นให้ไม่ต้องเปิดเผยได้ เช่น มีรายละเอียด

อันจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นต้น เพื่อให้สามารถให้คำแนะนำคณะกรรมการในการดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญต่อไป

2) ด้านนโยบาย ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางการพิจารณาขออนุญาตไม่เปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ โดยอาจเสนอให้รัฐสภาตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง โดยมีภารกิจเพื่อพิจารณาการมีอาจเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ โดยเป็นการกลั่นกรองขั้นหนึ่งก่อนเสนอต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้มีมติในการไม่อาจเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการต่อไป

ส่วนการพัฒนาแนวทางการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตนั้น เจ้าหน้าที่คณะกรรมการมีความเห็นว่าการพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาควรทำควบคู่ไปกับการพัฒนาการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ซึ่งในส่วนนี้จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายส่วนงาน เช่น (1) สำนักกฎหมาย สำนักวิชาการ สำนักกรรมการ 1 2 และ 3 ในการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและขั้นตอนการเปิดเผยข้อมูล (2) สำนักสารสนเทศ ในการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ให้นำเสนอเข้าถึงง่าย และ (3) สำนักประชาสัมพันธ์ และสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ตามช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้หลากหลายเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น โดยในการดำเนินการดังกล่าวอาจเกิดขึ้นในรูปแบบคณะทำงานหรือคณะกรรมการเพื่อขับเคลื่อนการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

(ง) สื่อมวลชน

จากการสัมภาษณ์สื่อมวลชนที่มีความเชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีการเปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พบว่าการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร และเผยแพร่ข้อมูลในรายงานการศึกษานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากทำให้ประชาชนได้รับทราบความเคลื่อนไหวของคณะกรรมการว่ามีการดำเนินการในเรื่องที่ประชาชนได้ยื่นหนังสือให้กับคณะกรรมการ อาทิ ขอความเป็นธรรม ปัญหาความเดือดร้อน ปัญหาปากท้อง ได้มีการดำเนินการไปในทิศทางใด และผลจากการศึกษานั้นได้นำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร ซึ่งที่ผ่านมาประชาชนมักเข้าใจว่ารายงานการศึกษาของสภาผู้แทนราษฎรนั้นเป็นการดำเนินการโดยภาครัฐฝ่ายเดียว แต่หากในความเป็นจริง ได้ดำเนินการโดยรอบด้านซึ่งเชื่อมโยงกับประชาชนแล้ว ก็ควรเผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบในทุกช่องทางอย่างทั่วถึง อีกทั้งการเผยแพร่

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ก็ควรดำเนินการให้ทันต่อสถานการณ์ เพราะหากล่าช้าเกินไป ก็อาจไม่ใช่เรื่องที่อยู่ในความสนใจของประชาชน และข้อมูลเหล่านั้นก็อาจไม่ใช่สิ่งที่จำเป็นอีกต่อไป

ทั้งนี้ ผลการศึกษาที่ปรากฏในรายงานอาจมีบางเรื่องหรือบางประเด็นที่เป็นข้อมูลเชิงลึกที่อาจกระทบกับสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นและส่งผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลนั้น การเผยแพร่ข้อมูลทั้งหมดต่อสาธารณะอาจเป็นดาบสองคมที่ต้องใช้ความระมัดระวัง โดยเห็นว่าการเปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ก็ควรจะมีการกำหนดชั้นความลับ เพราะบางเรื่องเปิดเผยได้ทั้งหมด แต่บางเรื่องก็ไม่สามารถเปิดเผยได้ หรืออาจเปิดเผยได้แค่บางส่วน แต่ส่วนที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของประชาชนก็ควรที่จะเปิดเผยได้ทั้งหมดและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบด้วย

ปัญหาหรืออุปสรรคที่ผ่านมาในการเข้าถึงข้อมูล พบว่าข้อมูลที่คณะกรรมการธิการทำการศึกษาบางประเด็นที่สื่อมวลชนให้ความสนใจ แต่กรรมการไม่ให้ความร่วมมือการเปิดเผยข้อมูล ทำให้สื่อมวลชนไม่ได้รับข้อมูลอย่างเพียงพอ และจำเป็นต้องเสาะแสวงหาข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ เพิ่มเติม ดังนั้น จึงเห็นว่าการประชุมคณะกรรมการทุกครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องที่เป็นประเด็นสำคัญที่ประชาชนกำลังให้ความสนใจ ควรจะต้องเปิดกว้างให้ผู้แทนสื่อมวลชนทุกแขนงสามารถเข้าไปรับฟังได้ หรือใช้วิธีการถ่ายทอดการประชุมเพื่อให้สื่อมวลชนรับทราบ เพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารและเผยแพร่รายงานให้ประชาชนได้ทราบด้วย โดยมีข้อยกเว้นเป็นบางกรณีเท่านั้นที่ไม่อนุญาตให้สื่อมวลชนเข้ารับฟังหรืองดการถ่ายทอด

สำหรับการเผยแพร่ข้อมูลเห็นว่าควรใช้สื่อโทรทัศน์รัฐสภาและสื่อ Social Media ทั้งนี้ หากได้มีการทำข้อตกลงไว้กับสถานีวิทยุท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ 4,000 กว่าสถานี โดยสามารถขอความร่วมมือให้นำบทความหรือเรื่องราวต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูลจากรายงานการศึกษาของคณะกรรมการต่าง ๆ ที่มีมติให้เปิดเผยแล้ว ส่งมาให้ทางสถานีท้องถิ่นหรือทำเป็นคลิปเสียง โดยมีการอ่านบทสรุปในแต่ละเรื่องของคณะกรรมการ แล้วให้สถานีวิทยุท้องถิ่นเป็นผู้นำข้อมูลหรือคลิปเสียงนั้นไปเผยแพร่สู่สาธารณะ ก็จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนมากยิ่งขึ้น

(จ) ภาคประชาสังคม

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายภาคประชาสังคมเกี่ยวกับแนวทางการเปิดเผยและเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พบว่าข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้นั้น เป็นข้อมูลข่าวสารที่มีความสำคัญ แต่ประชาชนโดยทั่วไปยังไม่ทราบว่ามีการขจัดข้อมูลนี้อยู่ ซึ่งคาดว่าเบื้องต้นช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของรัฐสภามีอยู่อย่างจำกัด บางครั้งคณะกรรมการบางคนเปิดเผยแล้ว แต่ช่องทางที่ให้ประชาชนรับรู้รับทราบยังมีอยู่อย่างจำกัดและไม่ได้เป็นช่องทางที่ประชาชนใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วไป ทำให้เข้าถึงรายงานของคณะกรรมการ

ได้ยาก ดังนั้นจะอย่างไรให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับรู้รับทราบข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชนได้ง่ายและไม่สลับซับซ้อน

อย่างไรก็ตาม อาจมีรายงานการศึกษาที่เป็นเรื่องลับไม่สามารถเปิดเผยและนำไปเผยแพร่ได้ทันที ดังนั้น การเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการจะทำได้ก็ต่อเมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาแล้วเสร็จ และอนุญาตให้เปิดเผยได้ซึ่งจะเป็นกลไกตามปกติ

ทั้งนี้ ภาคประชาสังคมได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร โดยแบ่งออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะต้องมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนว่าจะดำเนินการอย่างไร หรือจะเผยแพร่เฉพาะข้อมูลข่าวสารเท่าที่จำเป็น เช่น เมื่อประชุมเสร็จต้องใช้เวลาในการดำเนินการภายในกี่วัน ซึ่งคาดว่าหากนโยบายมีความชัดเจนการดำเนินงานก็จะมีอุปสรรค การทำงานสามารถเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2) ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต้องมีการคิดคอนเทนต์ (Content) เพื่อนำเสนอผู้อำนวยการสำนักที่รับผิดชอบด้านข้อมูลข่าวสารควรตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดจนแจ้งให้ผู้ได้บังคับบัญชาเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้ อาทิ โทรศัพท์ วิทยุ เว็บไซต์ แต่หากบางกรณีเป็นเรื่องละเอียดอ่อนจะต้องขออนุญาตเจ้าของเรื่องก่อนเพื่อความถูกต้อง

3) จัดตั้งคณะทำงานที่มีความรับผิดชอบโดยตรงต่อการเผยแพร่รายงานการศึกษา โดยบุคลากรที่เป็นคณะทำงาน หรือเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงที่เกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษา ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข้อมูล ควรจะต้องได้รับการอบรมเพิ่มเติมในเรื่องที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่

4) ควรมีการจัดตั้งเครือข่ายเพื่อช่วยขยายผลการรับรู้ เพื่อให้รายงานการศึกษาเข้าถึงกลุ่มบุคคลมากขึ้นกว่าเดิม

5) ควรจัดทำเนื้อหาของรายงานการศึกษาให้สั้น กระชับ ง่ายต่อการทำความเข้าใจ โดยอาจจัดทำในรูปแบบอินโฟกราฟิก หรือแอนิเมชัน

6) เลือกผู้นำเสนอรายงานการศึกษาที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป อาทิ ดารา นักแสดง ศิลปิน หรือคนที่มีความสามารถในการสื่อสาร มานำเสนอบนสื่อออนไลน์ไม่ว่าจะเป็นไลน์ ยูทูบ หรือสื่ออื่น ๆ เพิ่มเติมจากช่องทางเดิม โดยอาจจะไม่ต้องนำเสนอเนื้อหาทั้งรายงาน

7) เพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์การเข้าถึงเนื้อหาของรายงานการศึกษา ทั้งในรูปแบบข้อมูลข่าวสารออฟไลน์ (OFFLINE) และข้อมูลข่าวสารออนไลน์ (ONLINE)

(ฉ) กลุ่มเฉพาะ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายของการศึกษาที่เป็นกลุ่มเฉพาะ พบว่ากลุ่มเฉพาะเห็นว่ารายงานการศึกษาของคณะกรรมการนั้น เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ แต่มักไม่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และส่วนใหญ่เข้าใจว่ารายงานการศึกษาเป็นการดำเนินการเพื่อบุคลากรภายในวงงานรัฐสภามากกว่าบุคคลภายนอก ทั้งที่ในความเป็นจริงเป็นรายงานที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ทั้งเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายและเรื่องทั่ว ๆ ไป

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับรายงานการศึกษาที่มีการเผยแพร่อยู่ในปัจจุบัน คือ มีเนื้อหาที่ยาวจนเกินไป ไม่ดึงดูดให้คนเข้ามาอ่านหรือทำความเข้าใจ อีกทั้งรายงานบางฉบับเป็นเรื่องที่ยากต่อการทำความเข้าใจของคนทั่ว ๆ ไป นอกจากนี้ การเข้าถึงรายงานการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนพิการทางสายตาและการได้ยิน ที่ปัจจุบันยังไม่สามารถเข้าถึงรายงานเหล่านี้ได้ด้วยตนเอง เพราะไม่มีช่องทางที่เอื้อต่อพวกเขา ซึ่งจุดนี้มีความแตกต่างจากต่างประเทศที่มีช่องทางให้คนพิการสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและสะดวก

ในส่วนของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเผยแพร่รายงานการศึกษานั้น กลุ่มเฉพาะมีความคิดเห็นแบ่งออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 1) สภาผู้แทนราษฎรควรเพิ่มช่องทางการเข้าถึงรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนพิการทางสายตาและการได้ยิน
- 2) ควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์ช่องทางการเข้าถึงให้ทราบโดยทั่วไป ซึ่งอาจไม่มีความจำเป็นต้องจัดทำเป็นอักษรเบรลล์ เพราะต้องอ่านและไม่มีความน่าสนใจ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยรายงานการศึกษา อาจจัดทำรายงานการศึกษาในลักษณะฐานข้อมูลเสียง ซึ่งง่ายต่อการเข้าถึงของคนทุกกลุ่ม
- 3) สภาผู้แทนราษฎรควรจัดทำคิวอาร์โค้ดที่ลิงก์ไปสู่ข้อมูลเสียงของรายงานการศึกษา
- 4) ควรปรับปรุงเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎรให้ง่ายต่อการเข้าถึงมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้คนทุกกลุ่มเข้าถึงได้ ซึ่งจะสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการของสหประชาชาติ
- 5) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ช่องทางการเข้าถึงรายงานการศึกษา เพื่อให้คนทุกกลุ่มในสังคมได้รับทราบว่า จะเข้าถึงรายงานการศึกษาได้ทางช่องทางใดบ้าง

4.2 สภาพปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

จากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐให้ประชาชนทราบและสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน อันเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานมาจากหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) อาทิ สำนึกรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติ (Accountability) ความโปร่งใส (Transparency) และการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public participation) ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการดำเนินการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาผู้แทนราษฎร สามารถสรุปประเด็นปัญหาอุปสรรคที่ทำให้การเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวยังไม่สัมฤทธิ์ผลและไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งในแง่ของการเข้าถึงข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ได้ดังนี้

4.2.1 การเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูล และรูปแบบการนำเสนอข้อมูล

1) การเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาผู้แทนราษฎรมีช่องทางการเผยแพร่ค่อนข้างจำกัด ซึ่งในปัจจุบันเป็นการเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎร และจัดทำเป็นรูปเล่มเอกสารส่งไปยังกระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเผยแพร่ผ่านรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาในรายการ “กรรมการการพบประชาชน” เท่านั้น ยังขาดช่องทางในการสื่อสารให้กับกลุ่มคนพิเศษเฉพาะ เช่น ผู้พิการทางสายตา ผู้พิการทางการได้ยิน หรือกลุ่มคนที่ใช้ภาษาพื้นถิ่นเฉพาะ ที่จะสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกกลุ่มเป้าหมาย

2) ขาดช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาผู้แทนราษฎร ของนักวิชาการ เยาวชน นักศึกษา และประชาชน เพื่อนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาผู้แทนราษฎรแต่ละคณะมีลักษณะเป็นรายงานวิชาการซึ่งมีจำนวนมากและยากต่อการทำความเข้าใจหรือการตีความในประเด็นต่าง ๆ

4) ภาษาที่ใช้ในการนำเสนอในรายงานการศึกษาส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษเป็นหลัก ยังไม่มีการนำภาษาอื่น ๆ มาใช้ในการสื่อสารเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ครอบคลุมทุกกลุ่ม

5) ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงบทบาทหน้าที่ ผลการดำเนินงาน และช่องทางการเข้าถึงข้อมูลของคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาผู้แทนราษฎร

6) เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการบางส่วนซึ่งมีหน้าที่ในการเผยแพร่รายงานการศึกษาขาดการตระหนักถึงความสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะอย่างรวดเร็ว

4.2.2 ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและการนำไปใช้ประโยชน์

1) การสืบค้นและช่องทางเข้าถึงข้อมูลรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรมีความยุ่งยากซับซ้อน ต้องเลือกผ่านรายการหลักและรายการย่อยหลายชั้นจึงจะพบหน้าเว็บไซต์ของคณะกรรมการที่ต้องการ ทำให้การสืบค้นไม่สะดวกเท่าที่ควร

2) การพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการบางเรื่องใช้ระยะเวลานาน เมื่อแล้วเสร็จอาจไม่ทันต่อสถานการณ์ ส่งผลให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลในรายงานนั้นได้

3) รายงานการศึกษาของคณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของคณะกรรมการชุดนั้น ๆ จึงอาจตอบสนองความต้องการของประชาชนเพียงบางกลุ่มเท่านั้น

4.2.3 ประเด็นอื่นๆ

1) เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก มีความมุ่งหมายเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎร เปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบข้อเท็จจริง และรายงานการศึกษาให้ประชาชนรับรู้การทำงานของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าสภาผู้แทนราษฎรกลับให้ความสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลบันทึกการประชุมของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร แต่ละคณะเป็นหลัก ส่วนรายงานการศึกษาซึ่งมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อประชาชนอย่างมาก แต่กลับมีการเผยแพร่สู่สาธารณะเพื่อให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้าถึงค่อนข้างน้อย

2) ขาดกลไกขับเคลื่อน ติดตาม และพัฒนาช่องทางหรือวิธีการเผยแพร่และรับฟังผลกระทบจากผลของการนำข้อมูลที่ได้จากรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคณะ

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เอกสารวิชาการ เรื่อง “แนวทางพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการ
สามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” ฉบับนี้
คณะผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลที่คณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร
มีมติให้เปิดเผยข้อมูลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหกในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการเผยแพร่รายงานการศึกษา
ของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญ
ประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้มีประสิทธิภาพ
และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

โดยดำเนินการศึกษาในระหว่างระหว่างเดือนตุลาคม 2564 ถึงเดือนมีนาคม 2565
ด้วยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และใช้วิธีการศึกษา ค้นคว้า และเก็บรวบรวม
ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ที่มีการเรียบเรียงไว้แล้วจากแนวคิดการเปิดเผย
เผยแพร่และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภาครัฐ แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการการสามัญ
ประจำสภาผู้แทนราษฎร แนวทางการเปิดเผยรายงานคณะกรรมการของรัฐสภาต่างประเทศ กฎหมาย
ระเบียบ ข้อบังคับการประชุม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเปิดเผยและเผยแพร่รายงาน
การศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
นอกจากนี้ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์
แบบเจาะลึก (In - depth Interview) จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บุคคลในวงงานรัฐสภา ผู้บริหาร
ที่กำกับดูแลสำนักกรรมการ 1 2 3 เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร
รวมทั้งสื่อมวลชนประจำรัฐสภา ภาคประชาสังคม และกลุ่มเฉพาะที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการ
ดำเนินการเปิดเผย เผยแพร่ และนำข้อมูลจากรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญ
ประจำสภาผู้แทนราษฎรไปใช้ประโยชน์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์
สังเคราะห์ และประมวลผลเพื่อสรุปให้เห็นประเด็นข้อเท็จจริง ข้อค้นพบ รวมทั้งปัญหาอุปสรรค
และข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจริงในการดำเนินการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญ

ประจำสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมา และนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยผลการศึกษารูปได้ ดังนี้

5.1 บทสรุป

5.1.1 การดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในปัจจุบัน

จากการสำรวจผลการเผยแพร่ข้อมูลของคณะกรรมการที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พบว่าคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ทั้ง 35 คณะ ส่วนใหญ่เปิดเผยบันทึกการประชุมเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 85.71 (ตารางที่ 1 การเผยแพร่ข้อมูลของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย) ส่วนรายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง และรายงานการศึกษามีการเผยแพร่สู่สาธารณะเพื่อให้ประชาชนรับทราบมีจำนวนน้อย

สำหรับช่องทางที่คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรใช้เผยแพร่ข้อมูล ทั้งในส่วนของการศึกษาและการดำเนินงานต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะใช้ดำเนินการผ่านช่องทางเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎร (www.parliament.go.th) และจัดทำเป็นรูปเล่มเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อส่งต่อไปยังกระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก รวมทั้งมีการเผยแพร่ผ่านทางรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาในรายการ “กรรมการพบประชาชน” ส่วนทางสถานีวิทยุกระจายเสียงยังไม่มีรายการที่เผยแพร่เกี่ยวกับรายงานดังกล่าว นอกจากนี้ยังไม่ปรากฏการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางช่องทางอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (Youtube) และไลน์ (Line) เป็นต้น มีเพียงการเผยแพร่กิจกรรมการดำเนินงานของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร คณะต่าง ๆ ผ่านทางเฟซบุ๊ก (Facebook) เท่านั้น (ตารางที่ 2 ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย)

5.1.2 สภาพปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

จากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐให้ประชาชนทราบและสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน อันเป็นหน้าที่

ของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานมาจาก หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) อาทิ สำนึกรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติ (Accountability) ความโปร่งใส (Transparency) และการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public participation) ร่วมกับ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการดำเนินการเผยแพร่รายงานการศึกษา ของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร สามารถสรุปประเด็นปัญหาอุปสรรคที่ทำให้ การเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวยังไม่สัมฤทธิ์ผลและไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งในแง่ของการเข้าถึงข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ได้ดังนี้

(ก) การเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูล และรูปแบบการนำเสนอข้อมูล

1) การเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญของสภาผู้แทนราษฎร มีช่องทางการเผยแพร่ค่อนข้างจำกัด ซึ่งในปัจจุบันเป็นการเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎร และจัดทำเป็นรูปเล่มเอกสารส่งไปยังกระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเผยแพร่ผ่าน รายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาในรายการ “กรรมการ การพบประชาชน” เท่านั้น ยังขาดช่องทางในการสื่อสารให้กับกลุ่มคนพิเศษเฉพาะ เช่น ผู้พิการทางสายตา ผู้พิการทางการได้ยิน หรือกลุ่มคนที่ใช้ภาษาพื้นถิ่นเฉพาะ ที่จะสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกกลุ่มเป้าหมาย

2) ขาดช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ต่อรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ของนักวิชาการ เยาวชน นักศึกษา และประชาชน เพื่อนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร แต่ละคณะ มีลักษณะเป็นรายงานวิชาการซึ่งมีจำนวนมากและยากต่อการทำความเข้าใจ หรือการตีความในประเด็นต่าง ๆ

4) ภาษาที่ใช้ในการนำเสนอในรายงานการศึกษารายงานส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษเป็นหลัก ยังไม่มีการนำภาษาอื่น ๆ มาใช้ในการสื่อสารเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถเข้าถึง กลุ่มเป้าหมายได้ครอบคลุมทุกกลุ่ม

5) ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงบทบาทหน้าที่ ผลการดำเนินงาน และช่องทางการเข้าถึงข้อมูลของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

6) เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการบางส่วนซึ่งมีหน้าที่ในการเผยแพร่รายงาน การศึกษาขาดการตระหนักถึงความสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะอย่างรวดเร็ว

(ข) ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและการนำไปใช้ประโยชน์

- 1) การสืบค้นและช่องทางเข้าถึงข้อมูลรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรมีความยุ่งยากซับซ้อน ต้องเลือกผ่านรายการหลักและรายการย่อยหลายชั้นจึงจะพบหน้าเว็บไซต์ของคณะกรรมการที่ต้องการ ทำให้การสืบค้นไม่สะดวกเท่าที่ควร
- 2) การพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการบางเรื่องใช้ระยะเวลานาน เมื่อแล้วเสร็จอาจไม่ทันต่อสถานการณ์ ส่งผลให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลในรายงานนั้นได้
- 3) รายงานการศึกษาของคณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของคณะกรรมการชุดนั้น ๆ จึงอาจตอบสนองความต้องการของประชาชนเพียงบางกลุ่มเท่านั้น

(ค) ประเด็นอื่นๆ

- 1) เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก มีความมุ่งหมายเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎร เปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง และรายงานการศึกษาให้ประชาชนรับรู้การทำงานของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าสภาผู้แทนราษฎร กลับให้ความสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลบันทึกการประชุมของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร แต่ละคณะเป็นหลัก ส่วนรายงานการศึกษาซึ่งมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อประชาชนอย่างมาก แต่กลับมีการเผยแพร่สู่สาธารณะเพื่อให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้าถึงค่อนข้างน้อย
- 2) ขาดกลไกขับเคลื่อน ติดตาม และพัฒนาช่องทางหรือวิธีการเผยแพร่ และรับฟังผลกระทบจากผลของการนำข้อมูลที่ได้จากรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคณะ

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการ เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อน ติดตาม และพัฒนา การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์รายงานการศึกษาของคณะกรรมการที่มีมติให้เปิดเผย ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะและจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลโดยสะดวก โดยจัดทำและพัฒนาระบบการควบคุมตรวจสอบความถูกต้องของการนำเข้าสู่ข้อมูลและการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์รัฐสภา (www.parliament.go.th) เพื่อความครบถ้วน ถูกต้องของข้อมูล

รวมทั้งควรมีการกำหนดให้มีช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางช่องทาง Social Media อื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น เฟซบุ๊ก Facebook ไลน์ (Line) ยูทูบ (Youtube) เป็นต้น และควรเปิดให้มีช่องทางสำหรับรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร แต่ละคณะผ่านทางเว็บไซต์รัฐสภา (www.parliament.go.th) และสื่อ Social Media ดังกล่าว โดยเป็นการบูรณาการร่วมกันจากส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีองค์ประกอบดังนี้

(1) สำนักกฎหมาย สำนักวิชาการ และสำนักกรรมการ 1 2 3 ในการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาในการนำมาผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ

(2) สำนักสารสนเทศ ในการออกแบบและพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ที่สามารถนำเข้าสู่ข้อมูลได้โดยง่าย

(3) สำนักประชาสัมพันธ์ และสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ในการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้หลากหลายเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น รวมทั้งดำเนินการติดตามรับฟังผลกระทบจากการนำข้อเสนอแนะในรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคณะไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

2) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ควรสร้างเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อขยายการรับรู้ การเผยแพร่ข้อมูลรายงานการศึกษาระดับที่การประชุม รายงานการดำเนินงาน และรายงานการสอบหาข้อเท็จจริงไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ให้ครอบคลุม โดยอาจเป็นเครือข่ายภาคประชาสังคม ภาคสื่อสารมวลชน ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสและการสร้างการมีส่วนร่วมในการเข้าถึงข้อมูลของคณะกรรมการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ข้อมูลที่คณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรมีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของสำนักกรรมการ 1 2 และ 3 ให้ชัดเจนในแต่ละปี

4) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรกำหนดแนวทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และเพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รู้จัก และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ (Publication) โทรทัศน์ (Television) วิทยุ (Radio) เฟซบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (Youtube) ไลน์ (Line) หรือจัดให้มีการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ในรูปแบบของการจัดนิทรรศการประจำปี และการจัดสัมมนา เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลที่ได้จากการศึกษาได้ง่ายขึ้น

5) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรสร้างความตระหนักรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการแต่ละคณะ ให้เห็นถึงความสำคัญและจำเป็นในการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการ รวมถึงฝึกอบรมบุคลากรในวงงานรัฐสภาทุกคนทุกตำแหน่งให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และขั้นตอนในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการที่ถูกต้อง เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) สำนักกรรมการ 1 2 3 ซึ่งสนับสนุนงานของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ควรพิจารณาเพิ่มช่องทางการเผยแพร่รายงานการศึกษาที่มีมติให้เปิดเผยผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประชาชนทุกกลุ่ม ทุกภาคส่วนที่จะสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เผยแพร่ผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเฉพาะที่มีความพิการทางสายตาหรือทางการได้ยิน

2) สถานีวิทยุโทรทัศน์กระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ควรให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร โดยเพิ่มช่วงเวลาในการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวผ่านทางรายการโทรทัศน์ และวิทยุของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สามารถเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น

3) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรจัดอบรมเจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการให้มีความรู้เชิงลึกในเรื่อง กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมทั้งขั้นตอนในการเปิดเผยหรือปกปิดรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ ในกรณีที่ต้องผ่านการเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อาจยกเว้นให้ไม่ต้องเปิดเผยได้ เช่น มีรายละเอียดอันจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นต้น เพื่อสามารถให้คำแนะนำคณะกรรมการในการดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญต่อไป

4) เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคณะ ควรจัดทำสรุปสาระสำคัญของรายงานการศึกษาให้มีเนื้อหาที่สั้น กระชับ และง่ายต่อความเข้าใจ โดยนำเสนอข้อมูลเฉพาะประเด็นที่สำคัญและอยู่ในความสนใจของประชาชน ด้วยวิธีการนำเสนอในรูปแบบอินโฟกราฟิก (Infographic) หรือแอนิเมชัน เพื่อให้การนำเสนอมีความน่าสนใจ และสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกกลุ่ม ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนาทักษะเฉพาะด้านเทคนิคการนำเสนอข้อมูล

และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการสื่อสาร ให้แก่เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการ เพื่อให้การทำหน้าที่สนับสนุนงานของฝ่ายนิติบัญญัติมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5) เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการแต่ละคณะควรจัดทำแผนการปฏิบัติงาน โดยกำหนดกรอบระยะเวลาในการศึกษาและการเผยแพร่รายงานการศึกษาให้มีความชัดเจน เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการเปิดเผยข้อมูลให้ตรงตามกรอบระยะเวลา เพื่อให้สามารถเผยแพร่ข้อมูลได้ทันต่อเหตุการณ์ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ และประชาชนต่อไป

บรรณานุกรม

- กฤษณะ จ้วงสินธุ์. (24 ธันวาคม 2564). **สัมภาษณ์.** ผู้อำนวยการสำนักกรมอาชญากรรม 3. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนพิเศษ 216 ง. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565, จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/E/216/T_0023.PDF
- ไครียะห์ ระหมันยะ. (18 ธันวาคม 2564). **สัมภาษณ์.** เยาวชนนักเคลื่อนไหว เครือข่ายจะนะรักษ์ถิ่น หรือลูกสาวแห่งทะเลจะนะ.
- ชาลี นพวงศ์ ณ อยุธยา. (8 ธันวาคม 2564). **สัมภาษณ์.** ผู้อำนวยการภาคีเครือข่ายผู้ประกอบการวิสาหกิจกระจายเสียงภาคประชาชนแห่งประเทศไทย.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2561). ธรรมนูญ: ความหมาย ประโยชน์ และทิศทาง. ใน ถวิลวดี บุรีกุล, **หลักธรรมนูญ: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย.** (หน้า 182). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า
- _____. (2561). หลักการมีส่วนร่วม. ใน ถวิลวดี บุรีกุล, **หลักธรรมนูญ: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย** (หน้า 143-144). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ณัฐนันท์ ก้องประวัตติ. (28 ธันวาคม 2564). **สัมภาษณ์.** ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการอุตสาหกรรม. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ดาวี ไชยศิริ. (18 ธันวาคม 2564). **สัมภาษณ์.** ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส.
- ตุลย์ สิทธิสมวงศ์. (18 ธันวาคม 2564). **สัมภาษณ์.** นักเคลื่อนไหวทางการเมือง.
- นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้า หลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 11 กลุ่มที่ 5. (2562). การดำเนินงานการสอบหาข้อเท็จจริงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 วรรคสอง. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, หน้า 16.
- นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้า หลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 11 กลุ่มที่ 2. (2562). **ข้อยกเว้นการเปิดเผยข้อมูลเอกสารของคณะกรรมการตามมาตรา 129 วรรคหก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.** กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, หน้า 6-22.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2537). **ระบบควบคุมฝ่ายปกครองในประเทศไทยอังกฤษ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, หน้า 18.
- ปรียาภรณ์ แก้วอิน. (16 ธันวาคม 2564). **สัมภาษณ์**. ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ 1. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- พัชรี สีโรรส. (2561). **หลักสำนึกรับผิดชอบ**. ใน *ถวิลวดี บุรีกุล, หลักธรรมาภิบาล: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย* (หน้า 35). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 114 ตอนที่ 46 ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2540/A/046/1.PDF>
- มานพ ศิริภูวดล. (4 มกราคม 2565). **สัมภาษณ์**. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. พรรคก้าวไกล (ชาวกะเหรี่ยงปกากะญอ).
- ระเบียบสภาผู้แทนราษฎรว่าด้วยการรับรองความถูกต้องของบันทึกการประชุมของคณะกรรมการและการเปิดเผยบันทึกการประชุมและรายงานของคณะกรรมการให้ประชาชน ทราบ พ.ศ. 2564. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138 ตอนพิเศษ 215 ง. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565, จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/215/T_0004.PDF
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. 6. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF>
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2540/A/055/1.PDF>
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2550/A/047/1.PDF>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- รัฐสภาอัจฉริยะ (Smart Parliament) กับการส่งเสริมหลักนิติธรรม: กรณีศึกษาของออสเตรเลีย และข้อเสนอเบื้องต้นสำหรับประเทศไทย. (มิถุนายน 2560). สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2565, จาก <https://www.dga.or.th/document-sharing/article/36051/>
- วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์. (5 มกราคม 2565). **สัมภาษณ์**. อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิรัชณี ลักขิพินิศกุล. (2549). **การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารซึ่งอยู่ในความครอบครองขององค์กรนิติบัญญัติ และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะนิติศาสตร์.
- วรสิทธิ์ กัลป์ตินันท์. (15 ธันวาคม 2564). **สัมภาษณ์**. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประธานคณะกรรมการธิการ การอุตสาหกรรม. พรรคเพื่อไทย.
- สุริยันต์ ทองหนูเอียด. (18 ธันวาคม 2564). **สัมภาษณ์**. ที่ปรึกษาขบวนการประชาชนเพื่อสังคม ที่เป็นธรรม, กรรมการบริหารคณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.)
- สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **รายงานผลการจัดทำมาตรฐาน ความโปร่งใส**. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี, หน้า 9.
- สำนักพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2562). **ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ**. กรุงเทพฯ: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคม, หน้า 11.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2561). **หลักธรรมาภิบาล : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, หน้า 8-264.
- อำนาจในการออกคำสั่ง เรียกเอกสารหรือบุคคลและระบบคณะกรรมการธิการ รัฐสภาสาธารณรัฐฝรั่งเศส. (2553). สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2565, จาก http://web.senate.go.th /lawdatacenter /includes/FCKeditor/upload/Image/b/b118%20jul_7_2.pdf
- อรณิชา รุ่งธิพานนท์. (2553). **รัฐสภาสหราชอาณาจักร : สภาสამัญญ สภาขุนนาง หน่วยงานสนับสนุน**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, หน้า 14-30.
- Australia-House of Representatives. (2022). Retrieved January 4, 2022, from https://data.ipu.org /content/australia?chamber_id=13325

บรรณานุกรม (ต่อ)

France-National Assembly. (2022). Retrieved January 4, 2022, from https://data.ipu.org/node/61/elections?chamber_id=13396

Royal Commissions and Commissions of Inquiry. (October 2021). Retrieved January 4, 2022, from https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/Browse_by_Topic/law/royalcommissions

Royal Commissions and official inquiries. (February 2010). Retrieved January 4, 2022, from <https://www.alrc.gov.au/inquiry/royal-commissions-and-official-inquiries/>

ภาคผนวก

ผลการสัมภาษณ์

หัวข้อการศึกษาเรื่อง “แนวทางพัฒนาการเผยแพร่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้เปิดเผยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”

กลุ่มเป้าหมายที่ 1: สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ท่านที่ 1

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

รู้จักรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

2. ท่านคิดว่าอะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

รายงานการศึกษาของกรรมการเท่าที่ผ่านมาใช้ระยะเวลาในการพิจารณาเป็นระยะเวลานาน ใช้งบประมาณจำนวนมาก บางครั้งขาดทิศทางการศึกษาที่ชัดเจน ขาดกรอบเป็นการศึกษาไปเรื่อย จนบางครั้งขาดความชัดเจน อีกทั้งระยะเวลาการศึกษาของกรรมการมักเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคมในช่วงเวลานั้นๆ แต่เมื่อเสร็จสิ้นการศึกษาซึ่งใช้ระยะเวลานานจนเกินไป ส่งผลให้สังคมไม่ให้ความสนใจ ส่วนการจะทำให้รายงานการศึกษาของกรรมการเสร็จเร็วขึ้นก็เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เนื่องจากแต่ละสัปดาห์กรรมการประชุมกันประมาณ 2 ครั้งเท่านั้น อีกทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็มักไม่มีเวลาในการประชุมเนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งเป็นเป็นกรรมการหลายคณะ

แต่ปัญหาใหญ่ของรายงานการศึกษาคือ รายงานการศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มี ความชัดเจนเพียงพอ ขณะที่ข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะที่ปรากฏในรายงานการศึกษามักไม่นำไปสู่การปฏิบัติของฝ่ายบริหาร ซึ่งบ่อยครั้งฝ่ายบริหารตอบกลับมามีข้อมูลไม่เพียงพอ หรือ เรื่องการศึกษานี้ ได้มีการปฏิบัติแล้วจึงไม่มีเหตุให้ปฏิบัติอีก อีกทั้งกรรมวิธีการส่วนใหญ่ที่ทำการตรวจสอบหรือ ทำการศึกษา มักเป็นกรรมวิธีการในฝ่ายบริหาร กล่าวคือ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดพรรค ร่วมรัฐบาลจึงมีความเกรงใจ

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงาน การศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

การแก้ไขปัญหาเพื่อรายงานการศึกษาของกรรมการมีความน่าสนใจมากขึ้น คือ อาจมี ความจำเป็นที่ต้องแก้ไขข้อบังคับการประชุมให้มีคณะกรรมการติดตามรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ โดยเฉพาะ หรือมอบให้คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎรติดตามผลของรายการการศึกษา เพื่อให้รายงานศึกษาถูกทำไปบังคับใช้หรือปฏิบัติจนเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งหากสามารถทำได้ ประชาชนจะให้ความสนใจรายงานการศึกษามากยิ่งขึ้น

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของ คณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

วิธีการแก้ปัญหา เพื่อให้รายงานเป็นที่รู้จักและมีผู้ติดตามมากขึ้น คือ ควรเพิ่ม การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น ส่วนการแก้ปัญหาเพื่อรายงานการศึกษาของกรรมการ มีความน่าสนใจมากขึ้น

กลุ่มเป้าหมายที่ 1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ท่านที่ 2

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ การสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

ไม่ควรเปิดเผยรายงานการศึกษาของกรรมการทั้งหมด เห็นสมควรให้มีการ เปิดเผยเฉพาะบางรายงานเท่านั้น ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่น โดยเฉพาะรายงาน ที่เกี่ยวกับการร้องเรียนเห็นควรให้มีการปิดข้อมูลเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล สำหรับ รายงานการศึกษาของกรรมการตนรู้จักเป็นอย่างดี มีประโยชน์มากและมีความพึงพอใจสูง

2. ท่านคิดว่าอะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

สำหรับข้อจำกัดคือเรื่องที่ไม่ควรเปิดเผย ควรเป็นเรื่องการร้องเรียน ร้องทุกข์ ส่วนเรื่องให้เห็นสมควรให้มีการเปิดเผยข้อมูลควรเป็นงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมด้านต่าง ๆ และงานวิชาการของคณะกรรมการ

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก ตามข้อ 2

ควรมีการแยกใช้กฎหมายในการเปิดเผยรายงาน ระหว่าง กฎหมายการเปิดเผยรายงานของคณะกรรมการกับการเปิดเผยรายงานของสภาผู้แทนราษฎร

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

หากมีการเปิดเผยรายงานที่มีการพาดพิงถึงบุคคลอื่น ควรมีการปกปิดข้อความบางส่วน รายงานการศึกษาบางเรื่องที่มีผู้มาร้อง คณะกรรมการควรเปิดเผยเป็นราย ๆ ไป โดยให้มีการจัดส่งการเปิดเผยรายงาน ถึงผู้ร้องโดยตรงจะดีกว่า

กลุ่มเป้าหมายที่ 2 ผู้บริหารที่กำกับดูแลสำนักกรรมการธิการ ท่านที่ 1

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

การเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการตามมาตรา 129 วรรคหก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นหลักการที่บัญญัติขึ้นเป็นครั้งแรก ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยกำหนดหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาในการเปิดเผยรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณีของคณะกรรมการสามัญ คณะกรรมการวิสามัญ และคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้ประชาชนทราบ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาแล้วแต่กรณีมีมติมิให้เปิดเผย ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจึงอยู่ภายใต้หลักการ “เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น” เว้นแต่กรณีคณะกรรมการเห็นสมควรมิให้เปิดเผยก็จะต้องดำเนินการขอให้สภาผู้แทนราษฎรมิมีมติให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าว โดยส่วนตัวเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูล

ดังกล่าวนับเป็นเรื่องที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นอย่างยิ่ง ในด้านการรับทราบและเข้าถึง ข้อมูลรายงานการศึกษาของคณะกรรมการธิการ โดยเฉพาะเรื่องที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน เรื่องที่เป็นปัญหาสังคม หรือเรื่องที่อยู่ในความสนใจของประชาชน

ปัจจุบันช่องทางหลักในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการธิการ มีเพียง ผ่านทางเว็บไซต์รัฐสภา (www.parliament.go.th) ซึ่งพบว่ายังมีผู้เข้าชมเว็บไซต์คณะกรรมการธิการ จำนวนน้อย เนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้ (1) หน้าเว็บไซต์คณะกรรมการมีความซับซ้อน ทำให้ยากแก่การเข้าถึงซึ่งต้องเลือกผ่านรายการหลักและรายการย่อยหลายชั้นจึงจะพบหน้าเว็บไซต์คณะกรรมการที่ต้องการ ทำให้การสืบค้นยังไม่สะดวกเท่าที่ควร (2) ข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบ รายงานวิชาการ ทำให้ประชาชนทั่วไปไม่เข้าใจ ควรมีการสรุปเนื้อหาและพัฒนารูปแบบการนำเสนอ ให้เข้าใจง่ายและมีความน่าสนใจ (3) ในการศึกษาของคณะกรรมการบางครั้งใช้เวลาในการ ดำเนินการมาก ทำให้ข้อมูลที่แล้วเสร็จเมื่อนำมาเผยแพร่จึงไม่ทันต่อเหตุการณ์ ไม่อยู่ในความสนใจของ ภาคสังคมและประชาชนอีกต่อไป ทั้งนี้ หากสามารถแก้ไขหรือพัฒนารูปแบบในการเปิดเผยรายงาน การศึกษาให้มีความทันต่อเหตุการณ์ สร้างสรรค์ น่าสนใจ ก็จะทำให้ประชาชนให้ความสนใจเว็บไซต์ และสามารถเข้าชมการดำเนินการของคณะกรรมการเพิ่มมากขึ้น

2. ท่านคิดว่าอะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

- 1) ช่องทางในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการมีเพียงช่องทางเดียว คือ ผ่านทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th
- 2) ข้อมูลรายงานการศึกษาของคณะกรรมการบางเรื่องไม่สามารถเปิดเผยได้
- 3) เจ้าหน้าที่ประจำกลุ่มงานที่ทำหน้าที่ในการลงข้อมูลในเว็บไซต์ อาจจะดำเนินการ ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ เช่น ขาดข้อมูลบางส่วน หรือลงข้อมูลล่าช้า เป็นต้น

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงาน การศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก ตามข้อ 2

- 1) ควรมีการเพิ่มช่องทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลได้หลากหลายขึ้น เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ (Publication) โทรทัศน์ (Television) วิทยุ (Radio) เฟสบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (Youtube) และไลน์ (Line) เป็นต้น

2) ควรมีระบบการควบคุมและตรวจสอบความถูกต้องของการนำเข้าสู่ข้อมูลและการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของคณะกรรมการฯ ให้มีความครบถ้วนถูกต้อง

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

1) ควรสร้างความตระหนักรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการฯ ให้ถึงความสำคัญและจำเป็นในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการฯ และต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

2) พัฒนาการความรู้ให้เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการฯ ในด้าน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และขั้นตอนในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการฯ ที่ถูกต้อง เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ผลักดันให้มีการพัฒนาเว็บไซต์ของคณะกรรมการฯ ในด้านรูปแบบการนำเสนอ เนื้อหาที่น่าสนใจ ทันต่อเหตุการณ์ และมีความสร้างสรรค์ และควรเพิ่มช่องทางการเปิดเผยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนให้ความสนใจและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างกว้างขวางเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป

กลุ่มเป้าหมายที่ 2 ผู้บริหารในสำนักงานกรรมการ ท่านที่ 2

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

สำหรับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรนั้น ตนรู้จักอย่างดี ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ดำเนินการเผยแพร่ผ่านทาง www.parliament.go.th พร้อมทั้งได้เข้าร่วมการประชุมกับคณะกรรมการต่าง ๆ ในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งข้อมูลของคณะกรรมการแต่ละคณะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อประชาชน อีกทั้งมีความพึงพอใจเป็นอย่างมาก สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ให้ต้องเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการฯ ควรให้มีการจัดทำ “คำนิยาม” ของคำว่า รายงานการศึกษาของคณะกรรมการฯ ซึ่งจะทำให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. ท่านคิดว่าอะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

ระบบการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผย รายงานการศึกษาของคณะกรรมการ ตามมาตรา 129 วรรคหก นั้น ไม่มีปัญหา ปัญหาน่าจะอยู่ที่ การบริหารจัดการของคณะกรรมการมากกว่า ส่วนกรณีการเปิดเผยรายงานของคณะกรรมการ บางเรื่อง เช่น การสอบหาข้อเท็จจริง การร้องเรียน เป็นต้น

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงาน การศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการ ควรจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของสำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการอย่างจริงจัง และเคร่งครัด โดยมีการจัดแบ่งประเภทของรายงานการศึกษาของคณะกรรมการให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อความสะดวกในการสืบค้นข้อมูล อีกทั้งจะทำให้รายงานฉบับนั้น ๆ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของ คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

ควรพัฒนาทักษะความสามารถของเจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการให้มากขึ้น โดยการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจถึงความจำเป็น ที่ต้องการเปิดเผยรายงานการศึกษาของ คณะกรรมการ การต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่บัญญัติไว้

กลุ่มเป้าหมายที่ 2 ผู้บริหารในสำนักกรรมการ ท่านที่ 3

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ สามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

การเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการได้มีการเปิดเผยผ่านสื่อแขนงต่าง ๆ ทุกช่องทาง ซึ่งข้อมูลเป็นประโยชน์อย่างมากต่อประชาชน โดยส่วนตัวแล้วรายงานการศึกษาของ คณะกรรมการตนรู้จักเป็นอย่างดี โดยมีการค้นหาข้อมูลสะดวกมาก และมีความพึงพอใจในระดับดี มาก ขณะเดียวกันสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีระเบียบในการเปิดเผยรายงานอยู่แล้ว

และเห็นควรเน้นให้เปิดเผยรายงานฯ เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

2. ท่านคิดว่าอะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีปัญหาในการเปิดเผย สำนักงานสนับสนุนทุกช่องทางในการเปิดเผยรายงานอยู่แล้ว คาดว่าปัญหาม่าจะอยู่ที่ผู้ปฏิบัติมากกว่า

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก ตามข้อ 2

ควรให้ความรู้แก่บุคลากรในวงงานรัฐสภาทุกคน ทุกตำแหน่งเพื่อได้รับทราบถึงความจำเป็นที่จะต้องเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

เห็นควรให้มีการจัดอบรม จัดการสัมมนา ให้ความรู้เพื่อยกระดับให้เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในการเปิดเผยรายงาน และนำเข้าสู่ข้อมูลต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ

กลุ่มเป้าหมายที่ 2: ผู้บริหารในสำนักกรรมการธิการ ท่านที่ 4

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

การเปิดเผยข้อมูลตามมาตรา 129 วรรคหก อาทิ บันทึกการประชุมและรายงานการศึกษาของคณะกรรมการนั้น นับเป็นเรื่องที่มีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งต่อประชาชน เพราะการศึกษาส่วนใหญ่ของคณะกรรมการมักจะเป็นเรื่องที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน เมื่อพิจารณาแล้วเสร็จควรเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ที่ผ่านมารายงานการศึกษาของคณะกรรมการก็หาจะถูกนำไปใช้ประโยชน์โดยหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการอ้างอิง ยึดถือเป็นข้อปฏิบัติหรือรับไปดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามมติหรือข้อเสนอแนะ

ของคณะกรรมการธิการ ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ได้ทันทีเมื่อมีการเผยแพร่ นอกจากนี้ กรรมการธิการได้นำข้อมูลที่เผยแพร่แล้วไปใช้ผลักดันการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้โดยสะดวกและมีผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ในส่วนช่องทางการเข้าถึงผ่านทางเว็บไซต์รัฐสภา (www.parliament.go.th) โดยส่วนตัวเห็นว่า ในการสืบค้นยังไม่สะดวกเท่าที่ควร เนื่องจากหน้าเว็บไซต์คณะกรรมการมีความซับซ้อน ทำให้ยากแก่การเข้าถึงซึ่งต้องเลือกผ่านรายการหลักและรายการย่อยหลายชั้นจึงจะพบหน้าเว็บไซต์คณะกรรมการที่ต้องการ หากมีการปรับลดขั้นตอนลงหรือปรับให้การเปิดเว็บไซต์รัฐสภาสามารถพบหน้าเว็บไซต์คณะกรรมการได้ทันที การค้นหาข้อมูลจะสะดวกมากขึ้น

ในการดำเนินการที่ผ่านมา พบว่ามีผู้เข้าชมเว็บไซต์คณะกรรมการจำนวนน้อย เนื่องจากผู้เข้าชมส่วนมากจะเป็นหน่วยงานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่อยู่ในวงงานกีฬา ดังนั้น ควรมีการพัฒนารูปแบบและเนื้อหาให้มีความน่าสนใจ ทันต่อเหตุการณ์ และสร้างสรรค์ เพื่อดึงดูดให้ประชาชนทั่วไปเข้ามาเยี่ยมชมเพิ่มมากขึ้น ที่ผ่านมามีคณะกรรมการเคยมีการจัดทำเว็บไซต์ขึ้นเอง แต่ประสบปัญหาขาดผู้ดูแลระบบ ทำให้ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบันและเนื้อหาไม่มีความน่าสนใจ ในท้ายที่สุดจึงไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ หากสามารถแก้ไขหรือพัฒนาในส่วนนี้ได้ก็จะทำให้ประชาชนให้ความสนใจเว็บไซต์และสามารถเข้าชมการดำเนินการของคณะกรรมการเพิ่มมากขึ้น

2. ท่านคิดว่าอะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไม่มีปัญหาในการเปิดเผย สามารถปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 ได้ตามมาตรฐาน

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

เจ้าหน้าที่และฝ่ายเลขานุการจะต้องมีความรู้เชิงลึกในเรื่องการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก ตั้งแต่ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 และคำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น รวมทั้งขั้นตอนในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของ

คณะกรรมการธิการ ในกรณีที่ต้องผ่านการเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนการจัดเก็บเอกสาร ในชั้นความลับต่าง ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของ คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

ควรพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการประจำ คณะกรรมการให้มีความเข้าใจเรื่องชั้นความลับ การจัดเก็บเอกสาร และการเปิดเผยรายงานการศึกษา ของคณะกรรมการให้มากยิ่งขึ้น

กลุ่มเป้าหมายที่ 2 ผู้บริหารในสำนักงานกรรมการ ท่านที่ 5

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ สามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

โดยส่วนตัวแล้วรู้จักรายงานการศึกษาของคณะกรรมการเป็นอย่างดี ผ่านทาง www.parliament.go.th และเป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรง มีความพึงพอใจมาก สำหรับรายงาน การศึกษาของคณะกรรมการนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก และจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

2. ท่านคิดว่าอะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีข้อจำกัดใด ๆ พร้อมให้การสนับสนุน ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการตามระเบียบและแนวทางปฏิบัติ

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงาน การศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก ตามข้อ 2

ควรดำเนินการเปิดเผยรายงานการศึกษาตามกระบวนการที่สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรกำหนดไว้ทันทีหลังจากมีมติที่ประชุมกรรมการให้เปิดเผย

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของ คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

ควรให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการถึงความจำเป็นที่ต้องเปิดเผย รายงานการศึกษาของคณะกรรมการ หากไม่เปิดเผยจะได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้

กลุ่มเป้าหมายที่ 2 ผู้บริหารในสำนักกรรมการ ท่านที่ 6

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

สำหรับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ ตนรู้จักรายงานการศึกษาของคณะกรรมการเป็นอย่างดีในฐานะผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งมีข้อมูลที่มีประโยชน์กับประชาชนที่สนใจ อีกทั้งมีความพึงพอใจเป็นอย่างมาก

2. ท่านคิดว่าอะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

ส่วนประเด็นของข้อจำกัดจะเป็นในเรื่องของการพิจารณารายงานของคณะกรรมการ ที่บางครั้งใช้ระยะเวลาในการพิจารณามากจนเกินไป จะทำให้กระบวนการเปิดเผยรายงานดำเนินการ ได้ล่าช้าตามไปด้วย

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก ตามข้อ 2

เนื่องจากเป็นข้อมูลของคณะกรรมการ จึงอาจทำให้คณะกรรมการใช้ดุลพินิจ ในการดำเนินการให้เปิดเผยได้ แต่อาจใช้เวลาในการพิจารณาที่นานมาก ๆ สิ่งที่มาคือทำให้ รายงานการศึกษานั้น ๆ ไม่ทันต่อสถานการณ์ ขาดความน่าสนใจ

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของ คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

ควรส่งเสริมพัฒนาให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการที่จะต้องเปิดเผย รายงานการศึกษาของคณะกรรมการต่อไป

กลุ่มเป้าหมายที่ 2 เจ้าหน้าที่ในคณะกรรมการธิการ ท่านที่ 7

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ สภาผู้แทนราษฎร

เห็นด้วยที่มีการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในบทบาทของกรรมการ

2. ท่านคิดว่าอะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

เนื้อหาหรือข้อมูลในรายงานการศึกษาของคณะกรรมการบางประเภท อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จึงอาจจะไม่ควรมีการเปิดเผยเนื้อหาของรายงานดังกล่าว

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก ตามข้อ 2

หากเป็นเนื้อหาที่มีรายละเอียดอันจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สภาอาจยกเว้นให้ไม่ต้องเปิดเผยได้ โดยใช้แนวทางให้คณะกรรมการมีหนังสือเสนอความเห็นถึงเหตุผลที่ไม่อาจเปิดเผยรายงานฉบับนั้น ๆ ต่อประธานรัฐสภา

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

สำหรับการพิจารณาขออนุญาตไม่เปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ รัฐสภาอาจตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง โดยมีภารกิจเพื่อพิจารณาการมีอาจเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ เป็นการถ่วงรอนงชั้นหนึ่งก่อน เสนอต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ให้มีมติในการไม่อาจเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการต่อไป

กลุ่มเป้าหมายที่ 3 สื่อมวลชน ท่านที่ 1

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎร

นับว่าเป็นสิ่งที่ดีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎร ได้พิจารณาเรื่องราวต่าง ๆ แล้วก็นำมาเปิดเผยต่อสาธารณชน แต่ก็เข้าใจว่ารายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในบางประเด็นหรือบางเรื่องอาจจะมีเชิงลึก ที่มีบางประเด็นบางเรื่องเข้าใจต้องระมัดระวัง อาทิ ผู้ให้ข้อมูล คณะกรรมการจำเป็นที่จะต้องปกปิดข้อมูลข่าวสารเหล่านั้น เพราะบางครั้งการเปิดเผยข้อมูลทั้งหมดอาจจะเป็นดาบสองคมเพราะจะส่งผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลได้ ดังนั้น ในอนาคตอาจจะไม่มีบุคคลมาให้ข้อมูลกับกรรมการที่แท้จริง

สำหรับการเปิดเผยรายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎร ที่ผ่านมา อาจจะมีการทำรายงานการศึกษาจริง แต่ไม่ได้รับการเผยแพร่ต่อสาธารณชนเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งมีหลายเรื่อง หลายประเด็นที่เป็นประโยชน์กับประชาชน เห็นด้วยกับการเปิดเผยรายงานการศึกษา แต่ไม่สมควรที่จะเปิดเผยแหล่งที่มาของข้อมูล แต่การเปิดเผยรายงานการศึกษาทั้งหมดจะมีทั้งผลบวกและผลลบไปพร้อม ๆ กัน เช่น การนำรายงานมาเปิดเผยบางเรื่องบางประเด็นอาจจะถูกนำไปอ้างอิงว่าเป็นรายงานของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านการวิเคราะห์มาบ้างแล้ว แต่บางครั้งข้อมูลที่ได้อาจจะไม่รอบด้านเท่าที่ควร

2. ท่านคิดว่าอะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารควรจะมีชั้นความลับ เพราะบางประเด็นสามารถเปิดเผยได้ทั้งหมด แต่บางประเด็นไม่สามารถเปิดเผยได้ หรืออาจเปิดเผยได้เฉพาะส่วนหนึ่งส่วนใด หากเป็นเรื่องทั่วไปที่คิดว่าเรื่องเหล่านั้นเป็นประโยชน์กับประชาชนควรจะมีการเปิดเผย และต้องขอเน้นย้ำเรื่องผู้ให้ข้อมูลตามที่กล่าวมาข้างต้นว่าไม่สมควรเปิดเผยเพราะจะทำให้ส่งผลกระทบต่อพยาน

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิการสำัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก ตามข้อ 2

สำหรับข้อเสนอแนะ ขอให้มีการแบ่งออกเป็นชั้นความลับ แต่ถ้าหากเป็นรายงานของสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ และจะมีบุคคลนำมาอ้างอิงได้ว่าสภาฯ ได้ดำเนินการจัดทำเป็นรายงานมาแล้วได้ศึกษามาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แต่ที่ผ่านมารายงานการศึกษาของคณะกรรมการที่ส่งไปให้กับรัฐบาลมักจะเงียบหายไป ดังนั้น การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารควรจะต้องมีที่มาและที่ไปที่สามารถยืนยันได้เป็นหลักฐาน แต่ถ้าหากเป็นรายงานของสภาผู้แทนราษฎรแล้วอาจจะถูกมองว่าเป็นรายงานแค่ด้านเดียว คือจะเป็นรายงานที่มีความเห็นจากภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ จะทำให้ประชาชนทั่วไปมีความคิดเห็นว่าเป็นการทำงานเพียงด้านเดียว แต่ถ้าหากจะมีการทำรายงานก็ควรศึกษาอย่างรอบด้านและขอให้เผยแพร่ทุกช่องทางอย่างทั่วถึง

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิการสำัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

สำหรับข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษานั้น ขอให้คณะกรรมการต่าง ๆ แบ่งชั้นความลับในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พร้อมทั้งนำรายงานการศึกษาไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนทุกช่องทางเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงต่อไป

กลุ่มเป้าหมายที่ 3 สื่อมวลชน ท่านที่ 2

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิการสำัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

การเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิการสำัญประจำสภาผู้แทนราษฎร นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากประชาชนได้รับทราบความเคลื่อนไหวของคณะกรรมการว่ามีการดำเนินการเรื่องที่ประชาชนได้ยื่นหนังสือให้กับคณะกรรมการ อาทิ ขอความเป็นธรรม ปัญหาความเดือดร้อน ปัญหาปากท้อง ได้มีการดำเนินทางไปในทิศทางใด และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบ

2. ท่านคิดว่าอะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

ปัญหาและข้อจำกัดในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการ เนื่องจาก บางประเด็นที่สื่อมวลชนให้ความสนใจ แต่กรรมการไม่ได้ให้ความร่วมมือในการเปิดเผยข้อมูล ทำให้การทำงานของสื่อมวลชนไม่ได้รับข้อมูลได้อย่างเพียงพอ จำเป็นต้องเสาะแสวงหาข้อมูลจาก แหล่งอื่นข่าวอื่น ๆ

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงาน การศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก ตามข้อ 2

ขอให้คณะกรรมการทุกคณะ เมื่อได้มีการพิจารณาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้เปิดเผย ข้อมูลข่าวสารเหล่านั้น เพื่อนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งคณะกรรมการที่เปิดเผยข้อมูลเป็นเพียง ส่วนหนึ่งเท่านั้น

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของ คณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

รายงานการศึกษาของคณะกรรมการแต่ละคณะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสื่อมวลชน การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการที่มีการพิจารณาแล้วเสร็จจะเป็นสิ่งที่ดี คณะกรรมการมีข้อมูลที่ประกอบการพิจารณาเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่เผยแพร่ ออกไปจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นอย่างมาก

กลุ่มเป้าหมายที่ 3 สื่อมวลชน ท่านที่ 3

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ สามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

ในฐานะสื่อมวลชนซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนนั้น การทำงานของคณะกรรมการ ในการแก้ไขปัญหา หรือศึกษาหาข้อมูลเพื่อนำมาแก้ปัญหาให้กับพี่น้องประชาชน เพราะฉะนั้น โดยหลักการแล้วทุกอย่างที่คณะกรรมการได้รวบรวมมาเป็นข้อมูลนั้น จะเป็นข้อมูลสาธารณะไม่ควร เป็นข้อมูลลับ ยกเว้นบางเรื่องบางประเด็น อาทิ การมีส่วนได้ส่วนเสียจากบุคคล องค์กร บริษัท โดยสามารถขีตฆ่าข้อมูลที่มีการพาดพิง ดังนั้น การกำหนดให้มีการเปิดเผยรายงานการประชุมของ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎรเป็นสิ่งที่ดี แต่หากให้ดีกว่านั้นคือจะต้องยึดเป็นหลักการว่า การประชุมคณะกรรมการทุกครั้งต้องเปิดกว้างให้ผู้แทนสื่อมวลชนทุกแขนงสามารถเข้าไปรับฟังได้ เพื่อติดตามข้อมูลข่าวสาร ยกเว้นเป็นบางกรณีที่ไม่อนุญาตให้สื่อมวลชนเข้ารับฟัง ซึ่งกรณียกเว้นจะต้องมีน้อยกว่ากรณีที่เปิดเผย ถ้าหากมีการเทียบสัดส่วนของการประชุมคณะกรรมการในแต่ละคณะ

2. ท่านคิดว่าอะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

หลักการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนนี้ สื่อมวลชนเข้าใจเป็นอย่างดี แต่บางครั้งไม่มีความชัดเจนว่าเป็นส่วนใดส่วนเสียทางการเมืองหรือไม่ เป็นเหตุให้เกิดการชะลอความล่าช้า หรือว่าจำกัดในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเท่านั้น แต่ที่สำคัญจะตอบสนองต่อสถานการณ์การเกิดเหตุการณ์ที่จะให้มีผลในการตัดสินใจหรือติดตามในเรื่องราวต่าง ๆ หากล่าช้าเกินกว่าเหตุการณ์เปิดเผยข้อมูลข่าวสารก็ไม่ใช้สิ่งจำเป็นอีกต่อไป ส่วนใหญ่ที่พบเจอบ่อย ๆ คือประเด็นทางการเมือง ซึ่งสำหรับประชาชนแล้วไม่ควรจะนำเรื่องส่วนใดส่วนเสียทางการเมืองมาเป็นที่ตั้งควรจะต้องเอาประโยชน์สาธารณะมาเป็นที่ตั้งซึ่งหมายความว่าในเมื่อเปิดเผยข้อมูลแล้วประชาชนได้ประโยชน์อะไร

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก ตามข้อ 2

จะต้องเริ่มตั้งแต่กระบวนการเข้าไปติดตามข้อมูลข่าวสาร ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการ คือเริ่มต้นมีประเด็นให้ผู้สื่อข่าวทราบว่าการจะมีการหารือเกี่ยวกับประเด็นอะไรบ้าง มีบุคคลใดที่เกี่ยวข้องเข้ามาชี้แจง ซึ่งที่ผ่านมาที่ประสบพบเจอบ่อย ๆ คือ ประเด็นใดที่สื่อมวลชนให้ความสนใจเป็นประโยชน์กับพี่น้องประชาชน ประธานคณะกรรมการไม่อนุญาตให้สื่อมวลชนเข้าไปรับฟังปัญหา และไม่มีเหตุผลในการอธิบายว่าเป็นเพราะเหตุใดไม่ให้สื่อมวลชนเข้าไปรับฟัง ทั้ง ๆ ที่หลายประเด็นที่สมควรจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นไม่ขัดต่อกฎหมายหรือหลักสิทธิมนุษยชน ในส่วนนี้เป็นเรื่องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ กับสื่อมวลชนสามารถที่จะพูดคุยกันได้ และอาจจะมีฉันทานุมัติกันว่าเรื่องใดเปิดเผย แต่หลักปฏิบัติของสื่อมวลชนสามารถที่จะเรียนรู้ได้ แต่ไม่ใช่หลีกเลี่ยงประเด็นทางการเมืองจะไม่เปิดให้เข้ารับฟัง ส่วนประเด็นที่เปิดเผยภายหลังเนื่องจากหากไม่มีกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน อาทิ กระบวนการที่ 1 ที่มาเป็นอย่างไร กระบวนการที่ 2 ดำเนินการไปแล้วมีผลออกมาอย่างไร และกระบวนการสุดท้ายผลสรุปออกมาเป็นอย่างไรบ้าง ซึ่ง

สื่อมวลชนไม่อาจทราบได้ว่าสิ่งที่เปิดเผยนั้นจะครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ ส่วนกรณีการเปิดเผยข้อมูล ภายหลังจากนั้น จะต้องเป็นข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ ทันต่อสถานการณ์ข่าวและที่สำคัญข้อมูลข่าวสารนั้น ต้องอยู่ในความสนใจการรับรู้ต่อสาธารณชน

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของ คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

ให้ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ถ้าหากห้องประชุมคณะกรรมการคับแคบ ขอให้มีการ ถ่ายทอดการประชุมออกมาให้สื่อมวลชนรับทราบ เรื่องใดที่คาดว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการประชุมลับ คณะกรรมการสามารถงดการถ่ายทอดได้ โดยขอให้ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการแจ้งข้อมูลข่าวสาร ให้กับสื่อมวลชนรับทราบ โดยขอให้มีการแจ้งการประชุมล่วงหน้า และให้แจ้งซ้ำอีกครั้งในวันที่มีการ ประชุม ซึ่งจะทำให้สื่อมวลชนสามารถรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ ได้โดยไม่จำเป็นต้องเข้าไปแออัดกัน ในห้องประชุม ทั้งนี้ ขอให้ส่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อความสะดวกและ รวดเร็ว

กลุ่มเป้าหมายที่ 3 สื่อมวลชน ท่านที่ 4

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ สามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการเป็นเรื่องที่ดี เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยการเน้นให้เกิดความโปร่งใสในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ส่งเสริมสิทธิการรับรู้และการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารทางราชการของประชาชน รวมทั้งเป็นกลไกที่สำคัญในการผลักดันให้เกิดกระบวนการ ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งนำไปสู่ การบริหารราชการที่มีความโปร่งใส อันเป็นปัจจัยหลักของการ บริหารราชการแผ่นดิน ประกอบกับส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ และสื่อสารสาระอื่นได้อย่างกว้างขวาง ถูกต้อง เป็นธรรม และรวดเร็ว

2. ท่านคิดว่าอะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสัมมนาประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

ประเด็นที่จะเป็นอุปสรรคหรือไม่นั้น หากคณะกรรมการการสามารถทำงานได้อย่างเป็นธรรม โดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริง ซึ่งสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นปกติ ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณชนถือว่าเป็นเรื่องที่ดี นำไปสู่การพัฒนาประเทศทั้งทางตรง และทางอ้อม แต่หากคณะกรรมการตรวจสอบการทำงาน ตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างไม่เป็นธรรม ในการแก้ไขปัญหาความทุกข์ร้อนของประชาชนย่อมเกิดผลกระทบได้ทั้งสิ้น ซึ่งอาจจะมองว่า การปฏิบัติหน้าที่ของภาครัฐที่ดำเนินการอยู่นั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ กระบวนการการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการนั้น เห็นสมควรได้รับการอนุญาตจากประธานรัฐสภา โดยกำหนดนโยบายหรือแนวทางการเปิดเผยข้อมูลอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม การเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารนั้นขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแต่ละประเด็นที่ไม่ทำให้บุคคลภายนอกได้รับผลกระทบ

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงาน การศึกษาของคณะกรรมการการสัมมนาประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก ตามข้อ 2

วิทยุรัฐสภาและโทรทัศน์รัฐสภาเป็นส่วนหนึ่งของรัฐสภาที่มีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสาร แต่ความสนใจของประชาชนมีมากน้อยเพียงใดไม่สามารถกำหนดได้ เบื้องต้นคาดว่า สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้เผยแพร่อยู่บ้างเป็นบางส่วน จากที่ตนได้รับชมโทรทัศน์ รัฐสภา ได้มีการส่งข้อความที่เป็นตัววิ่งอยู่ตลอดเวลา แต่ความสนใจของประชาชนน่าจะไม่มีมาก เท่าที่ควร

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของ คณะกรรมการการสัมมนาประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

แนวทางการพัฒนาการข้อมูลข่าวสารในอนาคต ส่วนตัวมองว่าหากจะใกล้ชิดกับ ประชาชนจริงๆแล้วต้องใช้สื่อโทรทัศน์รัฐสภา และสื่อโซเชียลมีเดีย ที่สำคัญหากทำ MOU กับวิทยุ ท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ 4,000 กว่าสถานี โดยขอความร่วมมือให้นำบทความหรือเรื่องราวต่าง ๆ ในแต่ละ คณะกรรมการ ส่งมาให้ทางสถานีท้องถิ่น หรือทำเป็นคลิปเสียงโดยมีการอ่านบทสรุปในแต่ละเรื่อง ของคณะกรรมการแล้วให้สถานีวิทยุท้องถิ่นเป็นผู้นำเทปเสียง หรือบทความไปเผยแพร่ให้เชื่อว่า ลักษณะเช่นนี้จะได้ประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน และกรรมการจะได้มีบทบาทและมีความภาคภูมิใจว่า สามารถเผยแพร่ให้กับประชาชนเกิดประโยชน์สูงสุด

กลุ่มเป้าหมายที่ 4 ภาคประชาสังคม ท่านที่ 1

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎร

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้นั้น เป็นข้อมูลข่าวสารที่มีความสำคัญ แต่ตามความคิดเห็นส่วนตัว เชื่อว่าประชาชนโดยทั่วไปยังไม่ได้รับทราบเรื่องการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งคิดว่าเบื้องต้นช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของรัฐมีอยู่อย่างจำกัด บางครั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเปิดเผยแล้ว แต่ช่องทางที่ให้ประชาชนรับรู้รับทราบยังมีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งอาจไม่ได้เป็นช่องทางที่ประชาชนใช้กันอย่างทั่วไพบ ทำให้เข้าถึงรายงานของคณะกรรมการได้ยาก ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาไม่ได้หมายความว่าคณะกรรมการตั้งใจไม่เปิดเผย แต่การเปิดเผยยากที่จะเข้าถึงคือไม่ทราบว่าเข้าได้อย่างไรบ้าง

2. ท่านคิดว่าอะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

1) ข้อจำกัดด้านเนื้อหา ซึ่งการประชุมในครั้งนี้เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกหรือหากเผยแพร่แล้วบุคคลที่ได้รับความเสียหายสามารถดำเนินการฟ้องร้องได้ เนื่องจากทำให้มีการเสื่อมเสียหรือหากเปิดเผยแล้วจะต้องปกปิดชื่อบุคคลเหล่านั้น ซึ่งเรื่องดังกล่าวจะต้องให้ประธานคณะกรรมการนั้น ๆ เป็นผู้มีส่วนในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

2) ช่องทางการประชาสัมพันธ์ ของรายงานการศึกษาของคณะกรรมการค่อนข้างน้อย ในขณะที่วิกิพีเดียได้มีทั้งสถานีโทรทัศน์รัฐสภาและวิทยุรัฐสภา สามารถเปิดเผยข้อมูลในช่องทางดังกล่าวได้ หรือช่องทางของเว็บไซต์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งทำให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าไปศึกษาหาข้อมูลได้เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาคณะกรรมการได้มีการประชุมเกี่ยวกับประเด็นอะไรไปบ้าง และผลจากการประชุมเป็นอย่างไร ซึ่งเรื่องดังกล่าวสามารถส่งผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งทำให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าไปดูได้ว่าคณะกรรมการชุดที่ตนเองให้ความสนใจได้มีการดำเนินการประชุมไปแล้วกี่ครั้ง เกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง ผลจากการประชุมเป็นอย่างไร ซึ่งสิ่งเหล่านี้ควรให้ประชาชนสามารถเข้าไปศึกษาค้นคว้าได้ด้วย

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก ตามข้อ 2

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ ตลอดจน ส่งเสริมและดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อให้บุคลากรของรัฐสภาได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญ เพื่อให้เกิดความชำนาญเป็นการเฉพาะทาง รวมทั้งต้องอัปเดตข้อมูลข่าวสารให้มีความทันเหตุการณ์ตลอดเวลา ดังนั้น บุคลากร 1 คน ต้องรับผิดชอบประมาณ 3 – 5 คณะ นอกจากนี้ จะต้องจัดตั้งคณะทำงานเพื่อมีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรง อาทิ ผู้อำนวยการสำนักต่าง ๆ ที่รับผิดชอบด้านข้อมูลข่าวสาร ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย จะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด เพราะการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในบางประเด็น อาจส่งผลกระทบต่อ ซึ่งผู้ที่รับผิดชอบต้องมีปริมาณมากพอสมควรจึงจะทำให้งานนั้นมีประสิทธิภาพ

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจากผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะต้องมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนว่าจะดำเนินการอย่างไร หรือจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเท่าที่จำเป็น เช่น เมื่อประชุมเสร็จต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการภายในกี่วัน ซึ่งคาดว่าหากนโยบายมีความชัดเจน การดำเนินงานจะไม่มีอุปสรรค การทำงานสามารถเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต้องมีการคิดคอนเทนต์ (Content) เพื่อนำเสนอผู้อำนวยการสำนักที่รับผิดชอบด้านข้อมูลข่าวสารตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดจนแจ้งให้ผู้ได้บังคับบัญชาเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้ อาทิ โทรศัพท์ วิทยุ เว็บไซต์ แต่หากบางกรณีเป็นเรื่องละเอียดอ่อนจะต้องขออนุญาตเจ้าของเรื่องก่อนถึงสามารถดำเนินการได้ ทั้งนี้ ประธานคณะกรรมการเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจว่าจะเห็นด้วยหรือไม่ หากเห็นด้วยสามารถอนุมัติให้เปิดเผยได้ อย่างไรก็ตาม การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจำเป็นต้องศึกษาด้านข้อกฎหมายให้รอบคอบก่อนที่จะดำเนินการเผยแพร่

กลุ่มเป้าหมายที่ 4 ภาคประชาสังคม ท่านที่ 2

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ สามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

รายงานการศึกษาของคณะกรรมการนั้น ในสมัยที่ตนยังไม่ได้ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับภาคประชาสังคม ตนก็ไม่รู้จักว่าคืออะไร ดังนั้นชุมชนชาวเขา ชาวกะเหรี่ยง ทั้งในอดีตและปัจจุบันเกือบทั้งหมดไม่รู้จักหรือไม่รู้ว่ารัฐสภามีรายงานการศึกษาของคณะกรรมการ แต่ทราบว่าประเทศไทยมีรัฐสภา แต่ไม่ทราบว่าในรัฐสภานั้นมีการแบ่งหน่วยงานอย่างไร และไม่ทราบว่ามียารายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

2. ท่านคิดว่าอะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

ส่วนตัวคิดว่ารายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรนั้นมีประโยชน์อย่างมาก เพราะได้ทำการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีการเชิญผู้รู้เข้ามาให้ข้อมูลหรือชี้แจง เพราะในความเป็นจริงประชาชนอยากรู้เรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ไม่สามารถสอบถามจากกลุ่มผู้รู้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชาวเขา หรือชนกลุ่มน้อยยิ่งยากมากในการเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ แต่รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ในบางครั้งก็เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวส่วนตนเองที่สนใจก็จะเป็นรายงานการศึกษาในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ไฟฟ้า ประปา ที่ดิน ซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว ส่วนเรื่องอื่นก็ไม่ทราบว่ายังมีหรือไม่

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงาน การศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก ตามข้อ 2

ภาษาในการนำเสนอรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร คิดว่าปัจจุบันที่มีการนำเสนอเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษในบางครั้งเพียงพอแล้ว เพราะชนกลุ่มน้อยหรือชาวเขา จะมีผู้ที่สนใจเรื่องนี้อยู่เสมอ ซึ่งจะเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการอ่านเขียน โดยคนกลุ่มนี้จะเข้ามาอ่านแล้วสรุปรายงานที่สนใจหรือเกี่ยวข้องกับชุมชนเพื่อไปบอกต่อในชุมชน ซึ่งง่ายและเพียงพอต่อการเข้าถึงรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรแล้ว

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

วิธีการที่จะทำให้คนเข้าถึงรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรมากขึ้น คือ ต้องไม่ทำรายงานการศึกษาของกรรมการให้เป็นเรื่องที่น่าเบื่อ เพราะมนุษย์มีความสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งในระยะเวลาสั้นๆ เท่านั้น รายงานการศึกษาที่ยาวจนเกินไปจึงไม่ชวนอ่าน น่าจะมีการทำสรุปเป็นเนื้อหาสั้นๆ ง่ายต่อความเข้าใจ อาจทำอินโฟกราฟิกหรือแอนิเมชัน โดยเลือกผู้นำเสนอที่เป็นที่รู้จัก อาทิ ดารา หรือคนที่มีความสามารถในการสื่อสาร มานำเสนอบนสื่อออนไลน์ไม่ว่าจะเป็นไลน์ ยูทูบ หรือสื่ออื่น ๆ เพิ่มเติมจากช่องทางเดิม โดยอาจจะไม่ต้องนำเสนอเนื้อหาทั้งรายงาน

กลุ่มเป้าหมายที่ 4 ภาคประชาสังคม ท่านที่ 3

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร

เห็นด้วย เนื่องการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ต้องเปิดเผยตามความเป็นจริงจากข้อมูลที่ศึกษามาอย่างถูกต้องและต้องเสนอตามข้อเท็จจริงทุกประการ ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อหรือพาดพิงบุคคลอื่นให้เสียหาย และการเปิดเผยรายงานการศึกษาอาจเป็นอุปสรรคต่อบุคคลอื่นในการศึกษาต่อไป

2. ท่านคิดว่าอะไรคือ ปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 129 วรรคหกนั้น ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณีของคณะกรรมการให้ประชาชนทราบ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณีมีมติให้เปิดเผย การให้ทำมติในการเปิดเผยเป็นช่องโหว่ทางกฎหมายให้ฝ่ายที่หนุนโครงการหรือพรรคที่มีเสียงข้างมากในรัฐสภามีน้ำหนักในการปิดบังข้อมูลที่ศึกษาออกไปสู่สาธารณะชนร่วมตัดสินใจ หากการศึกษาผ่านกระบวนการทางวิชาการที่ถูกต้องไม่มีเหตุผลใดที่จะต้องปิดบังข้อมูล

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสัมฤทธิ์ประจําสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก ตามข้อ 2

ยกเลิกการทำประชามติในการเปิดเผยข้อมูลบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริงหรือรายงานการศึกษา

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสัมฤทธิ์ประจําสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

ควรมีการเผยแพร่ข้อมูล การเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสัมฤทธิ์ประจําสภาผู้แทนราษฎร ต้องเปิดตามความเป็นจริงจากข้อมูลที่ศึกษามาอย่างถูกต้อง และต้องเสนอตามข้อเท็จจริงทุกประการ ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อหรือพาดพิงบุคคลอื่นให้เสียหาย และการเปิดเผยรายงานการศึกษาอาจเป็นคุณูปการต่อบุคคลอื่นในการศึกษาต่อไป

กลุ่มเป้าหมายที่ 4 ภาคประชาสังคม ท่านที่ 4

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการการสัมฤทธิ์ประจําสภาผู้แทนราษฎร

การพิจารณาข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องลับไม่สามารถเปิดเผยได้ทันที ดังนั้น การเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการได้ก็ต่อเมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาแล้วเสร็จ ซึ่งจะเป็นกลไกตามปกติเท่าที่ตนเองได้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาที่ดินและการออกเอกสารสิทธิในที่ดินที่ตั้งขึ้นมาเป็นการเฉพาะ สิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ก็คือ ในบางครั้งข้อมูลที่หน่วยงานมาชี้แจง เป็นข้อมูลที่น่าสนใจของสังคม เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับประชาชนอย่างยิ่ง ซึ่งจะทำอย่างไรให้ข้อมูลเหล่านี้เข้าถึงประชาชนได้อย่างแท้จริง ดังนั้น การสื่อสารสาธารณะเป็นสิ่งสำคัญสามารถเข้าถึงและนำข้อมูลข่าวสารนั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาของพี่น้องประชาชนได้เป็นอย่างดี เพราะว่าข้อมูลจำนวนมากใน Big Data ทุกเรื่อง ทุกแง่มุมทุกรูปแบบของหน่วยงานต่าง ๆ บางครั้งหากเจ้าของเรื่องได้แสดงเจตจำนงไว้ว่าข้อมูลปกปิดคณะกรรมการจะไม่สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นได้ ข้อมูลจะเปิดเผยได้เฉพาะรายงานของคณะกรรมการที่พิจารณาแล้วเสร็จเท่านั้น อย่างไรก็ตาม จะทำอย่างไรที่ข้อมูลบางอย่างที่เป็นเรื่องที่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนได้รับรู้รับทราบได้ เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ไม่สลับซับซ้อน

2. ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

ช่องทางที่ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้นั้นมีเพียงจำกัด กระบวนการทำงานของคณะกรรมการอาจจะตั้งรับมากไป จะทำอย่างไร ให้กระบวนการทำงานเชิงรุกที่จะนำข้อมูลของคณะกรรมการที่พิจารณาแล้วเสร็จสามารถสื่อสารให้สาธารณชนได้รับทราบ โดยเน้นวิธีการนำเสนอเพื่อให้ประชาชนสนใจ เพราะที่ผ่านมามีการทำรายงานของคณะกรรมการ ซึ่งออกมาเป็นรูปเล่มทำให้ประชาชนทั่วไปไม่สนใจ อาจจะเข้าถึงได้เฉพาะคนบางกลุ่ม เช่น นักศึกษาเพื่อที่จะนำไปทำวิทยานิพนธ์ หรือนักวิชาการ แต่ประชาชนทั่วไปอาจจะไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ซึ่งผู้ที่รับผิดชอบจะต้องย่อข้อมูลข่าวสารให้สั้น กระชับ เฉพาะประเด็นที่สำคัญ ๆ หรืออาจจะทำคล้ายกับบทสรุปของผู้บริหาร เพื่อให้ประชาชนสามารถอ่านข้อความไม่ต้องมาก แต่สามารถรับรู้เรื่องเหล่านั้นได้จนจบกระบวนการ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะทำเป็นบทสรุปผู้บริหาร แต่ต้องดำเนินการให้ออกมาเป็นรูปแบบที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น กรรมการบางคณะมุ่งแต่ที่จะตรวจสอบให้เห็นข้อเท็จจริง หรือความไม่ชอบธรรม แต่บางครั้งหน่วยงานที่เข้ามาชี้แจง ข้อมูลบางอย่างเปิดเผยได้และข้อมูลบางอย่างไม่สามารถเปิดเผยได้ ดังนั้น ต้องมาช่วยกันพิจารณาว่าข้อมูลข่าวสารใดที่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณชน และจะทำอย่างไรให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญเข้าถึงประชาชนได้ ในปัจจุบันนี้ประชาชนตื่นตัวในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยเฉพาะข่าวสารของสภา

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก ตามข้อ 2

การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

- 1) ข้อมูลข่าวสารออฟไลน์ (OFFLINE)
- 2) ข้อมูลข่าวสารออนไลน์ (ONLINE)

แต่จะทำอย่างไรให้ประชาชนเข้าถึงได้ ไม่ใช่มุ่งแต่จำนวนผู้เข้าชม แต่จะต้องมุ่งถึงความน่าสนใจของประชาชนมากกว่าที่จะตั้งรับ และไม่ได้มีการทำงานเชิงรุก นอกจากนี้ ยังขาดการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะการเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

โลกสมัยใหม่มีช่องทางการสื่อสารมากมาย แต่ช่องทางนั้นจะเหมาะกับคนทั่วไปอย่างไร จะต้องนำประเด็นเหล่านี้มาพิจารณาร่วมกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นหัวใจสำคัญ

กลุ่มเป้าหมายที่ 5 กลุ่มเฉพาะ

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎร

รายงานการศึกษาของคณะกรรมการนั้น เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ แต่มักไม่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เพราะโดยส่วนตัวมองว่า รายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎร เป็นการดำเนินการเพื่อคนภายในมากกว่าคนภายนอก ทั้งที่ในความเป็นจริงเป็นรายงานที่เป็นประโยชน์ ทั้งรายงานที่เกี่ยวกับกฎหมายและรายงานเรื่องทั่ว ๆ ไป ขณะเดียวกัน รายงานการศึกษาที่มีการเผยแพร่อยู่ในปัจจุบันก็มีความยาวจนเกินไปไม่ดึงดูดให้คนเข้ามาอ่านหรือทำความเข้าใจ รายงานบางฉบับเป็นเรื่องยากมากที่คนทั่ว ๆ ไปจะทำความเข้าใจ

2. ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหาและข้อจำกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก

การเข้าถึงรายงานการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนพิการทางสายตาและการได้ยินซึ่งไม่สามารถที่จะเข้าถึงรายงานเหล่านี้ได้เลย เพราะไม่มีช่องทาง ขณะเดียวกันคนพิการทางสายตา และการได้ยิน หากประสงค์จะเข้าถึงรายงานการศึกษาก็ต้องอาศัยบุคคลอื่นมาช่วยเหลือ ซึ่งจุดนี้ส่วนตัวมองว่าประเทศไทยยังมีความแตกต่างจากต่างประเทศ เพราะต่างประเทศบางที่คนพิการสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและสะดวก

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 129 วรรคหก ตามข้อ 2

สภาผู้แทนราษฎรควรเพิ่มช่องทางการเข้าถึงรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎร สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนพิการทางสายตาและการได้ยิน และควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์ช่องทางการเข้าถึงให้ทราบโดยทั่วไป อาจไม่มีความจำเป็นต้อง

จัดทำเป็นอักษรเบรลล์ เพราะต้องอ่านและไม่มีควมน่าสนใจ และอักษรเบรลล์ไม่สามารถที่อธิบายภาพซึ่งปรากฏในรายงานการศึกษาได้ ประการที่สมควรเร่งดำเนินการคือ จัดทำรายงานการศึกษาเป็นฐานข้อมูลเสียงโดยสรุปของรายงานเรื่องนั้น ๆ ไม่ควรที่จะยาวจนเกินไป เพื่อให้คนพิการทางสายตาและหูหนวก สามารถทำความเข้าใจกับรายงานการศึกษาได้

4. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแนวทางการเปิดเผยรายงานการศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

สภาผู้แทนราษฎรควรจัดทำคิวอาร์โค้ดที่ลิงก์ไปสู่ข้อมูลเสียงของรายงานการศึกษา และทำการปรับปรุงเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎรให้ง่ายต่อการเข้าถึงมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้คนทุกกลุ่มเข้าถึงได้ ซึ่งจะสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการของสหประชาชาติ และประการสำคัญที่สุดคือ เมื่อมีการดำเนินการแล้วควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ช่องทางเหล่านี้สำหรับคนพิการด้วย

ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์

กลุ่มเป้าหมายที่ 1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1. นายนิกร จำนง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคชาติไทยพัฒนา
2. นายวรสิทธิ์ กัลป์ตินันท์ ประธานคณะกรรมการธิการการอุตสาหกรรม

กลุ่มเป้าหมายที่ 2 ผู้บริหารที่กำกับดูแลสำนักกรรมการและเจ้าหน้าที่ประจำคณะกรรมการ

(ก) ผู้บริหารที่กำกับดูแลสำนักกรรมการ

- นางสาวกัลยรัชต์ ขาวสำอางค์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รักษาการ

แทนผู้อำนวยการสำนักกรรมการ 2

(ข) ผู้บริหารในสำนักกรรมการ

1. นายกฤษณะ จ้วงสินธุ์ ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ 3
2. นางสาวปรียาภรณ์ แก้วโยน ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ 1
3. นางทิฆัมพร กาญจนภาค ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการกึ่งพาณิชย์ สำนักกรรมการ 2
4. นางณัฐนันท์ ก้องประวัติ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการอุตสาหกรรม
5. นางสาววิณา พลพีชน์ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา

(ค) เจ้าหน้าที่ในคณะกรรมการ

- นางสาวณัฐธิดา จันทร์ทอง วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานคณะกรรมการ

การต่างประเทศ สำนักกรรมการ 2

กลุ่มเป้าหมายที่ 3 สื่อมวลชน

1. นางบุษยา อ้อยเจริญ ผู้สื่อข่าวสำนักข่าวไทย (MCOT)
2. นางสาวดาวิ ไชยศิริ ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส
3. นายมงคล บางประภา นายกสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
4. นายชาติ นพวงศ์ ณ ออยุธยา ผู้นำองค์กรภาคีเครือข่ายผู้ประกอบการ

วิฤกษ์กระจายเสียงภาคประชาชนแห่งประเทศไทย

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ ตุลย์ สิทธิสมวงศ์ นักเคลื่อนไหวทางการเมือง

กลุ่มเป้าหมายที่ 4 ภาคประชาสังคม

1. นางสาวไคริยะห์ ระหมันยะ เยาวชนนักเคลื่อนไหว เครือข่ายจะนะ รักถิ่นหรือลูกสาวแห่งทะเลจะนะ
2. มานพ ศิริภูวดล ชาวกะเหรี่ยงปกากะญอ
3. นายสุริยันต์ ทองหนูเอียด ที่ปรึกษาขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม, กรรมการบริหาร คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.)

กลุ่มเป้าหมายที่ 5 กลุ่มเฉพาะ

3. ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ - สกุล	นางกัญญาภัค แก่นจันทร์
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สถานที่ติดต่อ	กลุ่มงานสื่อมวลชน สำนักประชาสัมพันธ์
หมายเลขโทรศัพท์	086-830-4799
ชื่อ - สกุล	นายกานต์ ราชนา
ตำแหน่งปัจจุบัน	นิติกรชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต (กฎหมายมหาชน) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
สถานที่ติดต่อ	กลุ่มงานกฎหมาย 2 สำนักกฎหมาย
หมายเลขโทรศัพท์	085-933-0008
ชื่อ - สกุล	นางสาวกิตติมา คงสำรวย
ตำแหน่งปัจจุบัน	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่ติดต่อ	กลุ่มงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักกรรมการ 2
หมายเลขโทรศัพท์	062-428-2353
ชื่อ - สกุล	นายเกรียงไกร หอมจันทร์เทศ
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ติดต่อ	กลุ่มงานผลิตรายการโทรทัศน์ สถานีวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
หมายเลขโทรศัพท์	089-122-6100

ประวัติผู้ศึกษา (ต่อ)

ชื่อ - สกุล	นางสาวเกศกนก เข้มตรง
ตำแหน่งปัจจุบัน	นิติกรชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต (กฎหมายระหว่างประเทศ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สถานที่ติดต่อ	กลุ่มงานกฎหมาย 3 สำนักกฎหมาย
หมายเลขโทรศัพท์	061-632-4554
ชื่อ - สกุล	นายเกียรติศักดิ์ พานิชตระกูล
ตำแหน่งปัจจุบัน	นิติกรชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ติดต่อ	กลุ่มงานประธานสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร
หมายเลขโทรศัพท์	089-425-6954
ชื่อ - สกุล	นายจารึก บุตรดาวงษ์
ตำแหน่งปัจจุบัน	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	การจัดการมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา
สถานที่ติดต่อ	กลุ่มงานคณะกรรมการการอุตสาหกรรม สำนักกรรมการ 1
หมายเลขโทรศัพท์	096-889-2120
ชื่อ - สกุล	นางสาวจิตาภา ทับเกษมปิติโสภา
ตำแหน่งปัจจุบัน	บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
สถานที่ติดต่อ	กลุ่มงานห้องสมุด สำนักวิชาการ
หมายเลขโทรศัพท์	098-614-1416

ประวัติผู้ศึกษา (ต่อ)

ชื่อ - สกุล	นางจำเรียง ระวังสำโรง
ตำแหน่งปัจจุบัน	บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
สถานที่ติดต่อ	กลุ่มงานห้องสมุด สำนักวิชาการ
หมายเลขโทรศัพท์	081-914-8255
ชื่อ - สกุล	นางสาวจุไรลักษณ์ เอี้ยวพันธ์
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิเคราะห์งบประมาณชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกฎหมาย) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ติดต่อ	กลุ่มวิเคราะห์งบประมาณ 3 สำนักงบประมาณของรัฐสภา
หมายเลขโทรศัพท์	061-645-5445
ชื่อ - สกุล	ว่าที่ร้อยโท เจนฤทธิ์ ทองคำผดุง
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่ติดต่อ	กลุ่มงานข้อมูลข่าวสารระหว่างประเทศ สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
หมายเลขโทรศัพท์	089-661-0366
ชื่อ - สกุล	นางสาวฉัตรยาภรณ์ คำฝอย
ตำแหน่งปัจจุบัน	นิติกรชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ติดต่อ	กลุ่มงานคณะกรรมการการทหาร สำนักกรรมการ 2
หมายเลขโทรศัพท์	063-419-1965